

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Aika 13.11.2023, klo 18:02 - 18:44

Paikka Hollola-sali, Virastotalo, Virastotie 3

Käsitellyt asiat

- § 58 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 59 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 60 Asialistan hyväksyminen**
- § 61 Hallintosääntö 2023, elinvoiman palvelualueen nimikemuutokset**
- § 62 Tuloveroprosentin määrääminen vuodelle 2024**
- § 63 Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodelle 2024**
- § 64 Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma**
- § 65 Selvitys valtuutettujen tekemistä aloitteista, marraskuu 2023**
- § 66 Ilmoitusasiat**
- § 67 Aloiteasiat**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Jari Ronkainen, puheenjohtaja
Hannu Heikkilä, 1. varapuheenjohtaja
Pentti Lampi, 2. varapuheenjohtaja
Seija Aakala
Kari Aaltonen
Vesa Aholainen, varajäsen
Erkki Arvila
Minna Halme
Kari Hyytiä
Tapani Ihalainen
Pasi Jalonen
Kristiina Joensuu
Minna Kauhanen
Teemu Kinnari
Mari Kurisjärvi, varajäsen
Teemu Laine
Mika Lampola
Matti Laurila
Toini Louekoski-Huttunen
Helena Maattola
Aki Markkola
Sakari Marttila
Ville Mikkola
Jarkko Niemi
Minna Nieminen
Mikko Niipala
Petri Palo
Jenna Parviainen
Lasse Peltonen
Markku Pulkkanen, varajäsen
Pasi Pälsi
Kati Pölönen
Juha Rehula
Sofia Rossi, varajäsen
Kristian Saarnio
Pia Salo
Satu Segersven
Hannu Siljander
Anne Suomäki, varajäsen
Tatu Söyriä
Paavo Takala
Kristiina Vanhala-Selin
Harri Vinnamo

Muut saapuvilla olleet

Turkka Rantanen, hallinto- ja talousjohtaja, sihteeri
Aino Liljaniemi, nuorisovaltuuston puheenjohtaja
Marjut Nisula, tekninen sihteeri

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja
Heli Randell, elinvoimajohtaja
Outi Sirviö, tiedottaja
Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Poissa

Heidi Hakanen
Jyrki Joensuu
Miikka Lönnqvist
Pasi Pasanen
Risto Pilvinen, vanhus- ja vammaisneuvoston puheenjohtaja
Jarmo Talvitie

Allekirjoitukset

Jari Ronkainen
Puheenjohtaja

Turkka Rantanen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

13.11.2023

13.11.2023

Mikko Niipala

Petri Palo

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja on viety nähtäväksi www.hollola.fi 14.11.2023

Turkka Rantanen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

§ 58

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokouskutsu valtuuston kokoukseen 13.11.2023

Hollolan valtuuston kokous pidetään **13.11.2023 klo 18** Hollolan kunnan virastotalossa Hollola-salissa, Virastotie 3, 15870 Hollola. Kokouksessa käsitellään esityslistasta lähemmin ilmenevät asiat.

Jari Ronkainen, valtuuston puheenjohtaja

Kokouskutsu on julkaistu julkisten kuulutusten ilmoitustaululla 7.11.2023 ja Hollolan Sanomat -lehdessä 4.11.2023. Kokouskutsu on jaettu valtuutetuille 7.11.2023.

Ehdotus

Suoritetaan nimenhuuto.

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Suoritettiin nimenhuuto. Läsnä 38 valtuutettua ja 5 varavaltuutettua.

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kokous myönsi nuorisovaltuuston puheenjohtajalle Aino Liljaniemelle länäolo-oikeuden kokoukseen, sekä puheoikeuden pykälässä 66.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

§ 59

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Mikko Niipala ja Petri Palo.

Päätös

Valittiin päätösesityksen mukaisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

---

§ 60

Asialistan hyväksyminen

Kunnan hallintosäännön § 64 mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päättä.

Kuntalain § 95 mukaan, jos asia on kiireellinen, valtuusto voi päättää ottaa asian käsiteltäväkseen, vaikka sitä ei ole mainittu kokouskutsussa. Jos asiaa ei ole valmisteltu, päätös asian ottamisesta käsiteltäväksi on tehtävä yksimielisesti.

Ehdotus

Valtuusto hyväksyy esityslistan kokouksen asialistaksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Elinvoimavaliokunta, § 106, 10.10.2023

Kunnanhallitus, § 243, 23.10.2023

Valtuusto, § 61, 13.11.2023

§ 61

Hallintosääntö 2023, elinvoiman palvelualueen nimikemuutokset

HOLDno-2023-104

Elinvoimavaliokunta, 10.10.2023, § 106

Valmistelijat / lisätiedot:

Pekka Laitinen

pekka.laitinen@hollola.fi

kehityspäällikkö

Liitteet

1 Hallintosääntö - elva 10.10. nimikemuutokset

Elinvoiman palvelualueella on muutettu kahden olemassa olevan viran tehtävänimikettä tai tehtävänkuvaa. Näihin virkoihin liittyy hallintosäännössä viranhaltijalle osoitettua päätösvaltaa, joten nimike- ja tehtävämuutokset tulee päivittää myös hallintosääntöön.

Elinvoimajohtajan päätöksellä 1.9.2023, § 24 on päätetty kehitys- ja kaavoituspäällikön nimikemuutos kaavoitus- ja maankäyttöpäälliköksi. Elinvoimajohtajan päätöksellä 1.9.2023, § 25, on päätetty johtavan rakennustarkastajan viran nimike- ja tehtävänkuvan muutos kehityspäälliköksi.

Em. päätöksistä aiheutuu hallintosääntöön seuraavat muutostarpeet:

- Hallintosäännön 16 §, valvontajaoston esittelijä; tehtävänimikkeen päivittäminen, ei muutoksia päätösvalan sisältöön.
- Hallintosäännön liite: Viranhaltijoille laissa määrätty ja/tai delegoitu päätösvalta: Elinvoiman palvelualueen viranhaltijoiden päätösvalta; kahden tehtävänimikkeen päivittäminen, ei muutoksia päätösvalan sisältöön.
- Hallintosäännön liite: Viranhaltijoille laissa määrätty ja/tai delegoitu päätösvalta: Rakennusvalvonnan viranhaltijoiden päätösvalta: johtavan rakennustarkastajan viran poistuminen, kyseisen kohdan päätösvalta jää vain rakennustarkastajille.

Ehdotus

Esittelijä: Heli Randell, elinvoimajohtaja

Elinvoimavaliokunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esitettäväksi, että hallintosääntöön päivitetään elinvoiman palvelualueella tehdyt viranhaltijoiden nimikemuutokset, liitteenä olevan muutosversion mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Valmistelijat / lisätiedot:

Pekka Laitinen

pekka.laitinen@hollola.fi

kehityspäällikkö

Liitteet

1 Hallintosäntö - elva 10.10. nimikemuutokset

Elinvoimavaliokunta on päätöksellään 10.10.2023, § 106, päättänyt esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi, että hallintosäntöön päivitetään elinvoiman palvelualueella tehdyt viranhaltijoiden nimikemuutokset. Elinvoimajohtajan päätöksillä 1.9.2023 on päätetty kehitys- ja kaavoituspäällikön nimikemuutos kaavoitus- ja maankäyttöpäälliköksi, sekä johtavan rakennustarkastajan viran nimike- ja tehtäväkuvan muutos kehityspäälliköksi. Liitteenä olevaan hallintosäännön muutosversioon on päivitetty em. nimikemuutokset.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Kunnanhallitus päättää esittää valtuustolle, että hallintosäntöön päivitetään elinvoiman palvelualueella tehdyt viranhaltijoiden nimikemuutokset liitteenä olevan hallintosäännön muutosversion mukaisesti ja että em. muutoksin hyväksytty hallintosäntö tulee voimaan 1.11.2023.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Valtuusto, 13.11.2023, § 61

Liitteet

1 Hallintosäntö - elva 10.10. nimikemuutokset

Elinvoimavaliokunta on päätöksellään 10.10.2023, § 106, päättänyt esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi, että hallintosäntöön päivitetään elinvoiman palvelualueella tehdyt viranhaltijoiden nimikemuutokset. Elinvoimajohtajan päätöksillä 1.9.2023 on päätetty kehitys- ja kaavoituspäällikön nimikemuutos kaavoitus- ja maankäyttöpäälliköksi, sekä johtavan rakennustarkastajan viran nimike- ja tehtäväkuvan muutos kehityspäälliköksi. **Liitteenä** olevaan hallintosäännön muutosversioon on päivitetty em. nimikemuutokset.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Esitys valtuutolle: Hallintosäntöön päivitetään elinvoiman palvelualueella tehdyt viranhaltijoiden nimikemuutokset liitteenä olevan hallintosäännön muutosversion mukaisesti ja että em. muutoksin hyväksytty hallintosäntö tulee voimaan 14.11.2023.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Tiedoksi

Tiedoksi: Elinvoimajohtaja, kaavoitus- ja maankäyttöpäällikkö, kehityspäällikkö, hallintolakimies.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus, § 269,06.11.2023

Valtuusto, § 62, 13.11.2023

§ 62

Tuloveroprosentin määrittäminen vuodelle 2024

HOLDno-2019-901

Kunnanhallitus, 06.11.2023, § 269

Valmistelijat / lisätiedot:
Turkka Rantanen
turkka.rantanen@hollola.fi
hallinto- ja talousjohtaja

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan tuloveroprosentista. Valtuuston on kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Veromenettelystä annetun lain 91 a §:n mukaan kunta tulee ilmoittaa tuloveroprosentin suuruus Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän marraskuun 17. päivänä. Kunta ilmoittaa tuloveroprosentin neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella. Jos marraskuun 17. päivä on muu kuin arkipäivä, niin ilmoitus tulee tehdä viimeistään sitä seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä (Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 150/1930 5 §). Vuoden 2024 tuloveroprosentti ja kiinteistöveroprosentit tulee näin ollen ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään 17.11.2023 klo 24.00 mennessä.

Hyvinvointialueuudistukseen liittyen kuntien tuloveroprosenttiin tehtiin laskennallinen leikkaus vuodeksi 2023 ja leikkauksen jälkeinen tuloveroprosentti vuodelle 2023 ilmaistiin sadasosan tarkkuudella. Vuodelle 2024 kunta tulee ilmoittaa tuloveroprosentti prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella (verotusmenettelylain 91 a § 1 momentti). Jos kunta ei ole ilmoittanut tuloveroprosenttia määräajassa, käytetään vuoden 2024 verotuksessa vuoden 2023 veroprosenttia, joka pyöristetään lähimpään prosenttiyksikön kymmenykseen.

Hollolan kunnan tuloveroprosentti vuonna 2023 on 8,36%. Mikäli kunta ei ilmoita tuloveroprosenttia määräajassa, tuloveroprosentti vuodelle 2024 olisi pyöristyssäännön mukaisesti 8,4%.

Vuoden 2024 talousarvion laadinnassa tuloveroprosenttina on käytetty 8,3%.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Ehdotus valtuustolle:

Valtuusto päättää, että Hollolan kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2024 on 8,3 %.

Päätös

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Valtuusto, 13.11.2023, § 62

Kuntalain 111 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan tuloveroprosentista. Valtuuston on kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Vuosina 2015-2022 Hollolan kunnan tuloveroprosentti on ollut 21 %. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanolain (616 /2021) vaikutuksesta vuonna 2022 tehty päätös tuloveroprosentista määritti myös vuoden 2023 tuloveroprosentin. Voimaanpanolain mukaan kunnanvaltuuston oli määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä eli 8,36%. Vuodelle 2024 kunnan tulee ilmoittaa tuloveroprosentti prosenttiyksikön kymmenyksen tarkkuudella (verotusmenettelylain 91 a § 1 momentti).

Hollolan kunnan tuloveroprosentti vuonna 2023 oli 8,36%. Mikäli kunta ei ilmoita tuloveroprosenttia määräajassa, tuloveroprosentti vuodelle 2024 olisi pyöristyssäännön mukaisesti 8,4%.

Vuoden 2024 talousarvion laadinnassa tuloveroprosenttina on käytetty 8,3%.

Ehdotus

Valtuusto päättää, että Hollolan kunnan tuloveroprosentti vuodelle 2024 on 8,3 %.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Verohallinto, Kuntaliitto, talouspalvelut

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus, § 270,06.11.2023

Valtuusto, § 63, 13.11.2023

§ 63

Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodelle 2024

HOLDno-2019-902

Kunnanhallitus, 06.11.2023, § 270

Valmistelijat / lisätiedot:

Turkka Rantanen, Maarit Kuivala-Ruiz

turkka.rantanen@hollola.fi, maarit.kuivala-ruiz@hollola.fi

hallinto- ja talousjohtaja, talouspäällikkö

Kiinteistöverolain nojalla kiinteistöveron suorittaa kiinteistön omistaja verotusarvon ja kunnassa sovellettavan kiinteistöveroprosentin perusteella kiinteistön sijaintikunnalle.

Kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentti määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Valtuuston on kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Vuoden 2024 kiinteistöveroprosentit on ilmoitettava verohallitukselle viimeistään marraskuun 17. päivänä 2023.

Eduskunnassa on käsiteltävänä budjettilakina hallituksen esitys kiinteistöverolain muuttamisesta. Esitys perustuu hallitusohjelman kirjaukseen siitä, että verotuksen painopistettä tulisi siirtää voimakkaammin maapohjan verottamiseen. Esityksen mukaisesti maapohja eriytetään yleisestä kiinteistöverolajista siten, että siihen sovelletaan omaa veroprosentin vaihteluväliä. Yleisen veroprosentin vaihteluväli rakennusten osalta säilyy ennallaan 0,93–2,00, mutta maapohjan osalta vaihteluvälin alarajaksi määrättäisiin 1,30. Maapohjan kiinteistöveroprosentin yläraja säilyisi 2,00 prosentissa. Tähän käsittelyyn liittyen kuntien tulee määrittää yleisen kiinteistöveroprosentin sijaan rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti, sekä maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti.

Kiinteistöveroprosenttivälit vuodelle 2024 ovat seuraavat:

- Rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 %
- Maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 1,30-2,00 %
- Vakituisen asunnon kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,41-1,00 %
- Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,93–2,00 %
- Voimalaitosten kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 0,93-3,10 %
- Yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti voidaan määrätä välillä 0,00-2,00 %
- Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti voidaan määrätä välillä 2,00-6,00 %

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Edellä kuvatun mukaisesti valtuuston pitää määrätä rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti, maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti, vakituisten asuntojen veroprosentti ja muiden asuinrakennusten veroprosentti. Valtuusto voi määrätä veron myös rakentamattomalle rakennuspaikalle, yleishyödylliselle yhteisölle ja voimalaitoksille.

Vuosina 2014-2023 kiinteistöveroprosentit ovat olleet Hollolassa seuraavat:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti/muut kiinteistöt ja maapohja 1,15 %
- Vakinainen asuinrakennus 0,55 %
- Muut kuin vakituiset asuinrakennukset 1,10 %
- Yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti 0 %

Kunnassa ei erikseen ole määrätty rakentamattoman rakennuspaikan veroprosenttia tai veroprosenttia voimalaitoksille.

Ehdotuksessa on huomioitu ministeriön ohjeiden mukaisesti mahdollinen lainsäädännön muutos yleisen kiinteistöveroprosentin osalta. Lisäksi ehdotus sisältää esityksen rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron osalta. Tällä esityksellä pyritään aktivoimaan jo olemassa olevien tonttien rakennushankkeiden edistymistä.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Ehdotus valtuustolle:

Hollolan vuoden 2024 kiinteistöveroprosenttien suuruudeksi määrätään:

- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1,15 %
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 %
- vakituksena asuntona käytettävien rakennusten veroprosentti 0,55 %
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,10 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti 0,00 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 3,00 %

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Valtuusto, 13.11.2023, § 63

Kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentti määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Vuoden 2024 talousarvioesitykseen on tehty seuraavia muutoksia tai korotusesityksiä kiinteistöveroihin.

Ehdotus

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Hollolan vuoden 2024 kiinteistöveroprosenttien suuruudeksi määrätään:

- rakennusten yleinen kiinteistöveroprosentti 1,15 %
- maapohjan yleinen kiinteistöveroprosentti 1,30 %
- vakituksena asuntona käytettävien rakennusten veroprosentti 0,55 %
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,10 %
- yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti 0,00 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 3,00 %

Äänestykset

Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen ehdotusta, äänestävät "JAA". Ne, jotka kannattavat Minna Kauhasen ehdotusta, äänestävät "EI".

Jaa

Pasi Pälsi
Kristiina Vanhala-Selin
Mika Lampola
Teemu Laine
Toini Louekoski-Huttunen
Kari Hyytiä
Helena Maattola
Mari Kurisjärvi
Markku Pulkkanen
Teemu Kinnari
Minna Halme
Juha Rehula
Vesa Aholainen
Pia Salo
Kari Aaltonen
Ville Mikkola
Jarkko Niemi
Kati Pölönen
Aki Markkola
Erkki Arvila
Kristian Saarnio
Sakari Marttila
Anne Suomäki
Hannu Siljander
Jari Ronkainen
Pentti Lampi
Mikko Niipala
Pasi Jalonen
Satu Segersven
Matti Laurila
Tapani Ihalainen
Petri Palo
Hannu Heikkilä
Lasse Peltonen
Sofia Rossi
Jenna Parviainen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ei

Paavo Takala
Harri Vinnamo
Minna Kauhanen
Kristiina Joensuu
Tatu Söyriä
Minna Nieminen

Tyhjä

Seija Aakala

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Merk.

Keskustelun kuluessa Minna Kauhanen esitti Harri Vinnamon ensin kannattamana, että päätösehdotuksesta poistetaan kokonaan kohta: rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti 3,00 %.

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty kunnanhallituksen ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, on asiasta äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että suoritetaan sähköinen äänestys.

Ne, jotka kannattavat kunnanhallituksen ehdotusta, äänestävät "JAA".

Ne, jotka kannattavat Minna Kauhasen ehdotusta, äänestävät "EI".

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 36 JAA-ääntä (Pasi Pälsi, Kristiina Vanhala-Selin, Mika Lampola, Teemu Laine, Toini Louekoski-Huttunen, Kari Hyytiä, Helena Maattola, Mari Kurisjärvi, Markku Pulkkanen, Teemu Kinnari, Minna Halme, Juha Rehula, Vesa Aholainen, Pia Salo, Kari Aaltonen, Ville Mikkola, Jarkko Niemi, Kati Pölönen, Aki Markkola, Erkki Arvila, Kristian Saarnio, Sakari Marttila, Anne Suomäki, Hannu Siljander, Jari Ronkainen, Pentti Lampi, Mikko Niipala, Pasi Jalonen, Satu Segersven, Matti Laurila, Tapani Ihalainen, Petri Palo, Hannu Heikkilä, Lasse Peltonen, Sofia Rossi, Jenna Parviainen) ja 6 EI-ääntä (Paavo Takala, Harri Vinnamo, Minna Kauhanen, Kristiina Joensuu, Tatu Söyriä, Minna Nieminen), yhden äänestäessä tyhjää (Seija Aakala).

Puheenjohtaja totesi, että valtuusto oli hyväksynyt kunnanhallituksen ehdotuksen.

Tiedoksi

Verohallinto, Kuntaliitto, talouspalvelut

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ympäristöterveyslautakunta, § 38, 13.09.2023

Elinvoimavaliokunta, § 105, 10.10.2023

Tarkastuslautakunta, § 57, 11.10.2023

Ympäristöterveyslautakunta, § 46, 17.10.2023

Yhteistyötoimikunta, § 19, 18.10.2023

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta, § 120, 18.10.2023

Kunnanhallitus, § 248, 23.10.2023

Kunnanhallitus, § 249, 23.10.2023

Kunnanhallitus, § 271, 06.11.2023

Valtuusto, § 64, 13.11.2023

§ 64

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelma

HOLDno-2023-703

Ympäristöterveyslautakunta, 13.09.2023, § 38

Valmistelijat / lisätiedot:

Marika Marila

marika.marila@hollola.fi

taloussuunnittelija

Liitteet

- 1 Päijät-Hämeen ympäristöterveys talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 2 Päijät-Hämeen ympäristöterveys suorite-ennusteet 2024
- 3 Päijät-Hämeen ympäristöterveys palveluhinnasto 2024

Hollolan kunnanhallitus on antanut ohjeen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaan.

Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti talousarvioesitys sisältää laskelmien lisäksi, toiminnan kuvauksen, palvelujen laajuutta kuvaavat tunnusluvut ja palvelusuunnitelman vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille. Toiminnalliset tavoitteet perustuvat Hollolan kunnan strategiaan tavoitteisiin sekä ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontasuunnitelmassa määritettyihin valvonnan tavoitteisiin.

Ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioluvut (käyttötalous) sekä strategiset ja toiminnalliset tavoitteet ja toiminnan riskit on esitetty liitteenä yksi (1) olevassa talousarviossa 2024 ja taloussuunnitelmassa 2025-2027.

Ympäristöterveydenhuollon tilikauden tulos on 0 €. Investointeja ei esitetä vuodelle 2024 eikä suunnitelmavuosille.

Ympäristöterveyslautakunnan alaiset vastuualueet ovat: eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu ja ympäristöterveydenhuollon hallinto ja lautakunta. Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä laaditun yhteistoimintasopimuksen mukaisesti talousarviossa on esitetty erikseen eläinlääkintähuollon, terveydensuojelun ja ympäristöterveydenhuollon hallinnon toimintatuotot ja toimintakulut. Hallinnon menot on jaettu toimintakulujen suhteessa eläinlääkinnän ja terveydensuojelun vastuualueelle ja hallinnon välilliset kulut katetaan kokonaan näiden kahden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

---

vastuualueen omalla laskutuksella. Ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset eläinlääkintähuollosta ja terveydensuojelusta jaetaan sopijapuolille palveluhinnaston mukaisten palvelujen käytön suhteessa. Ympäristöterveydenhuollon palveluhinnasto on talousarvioehdotuksen liitteenä. Palveluhinnaston ja kuntakohtaisten suorite-ennusteiden perusteella on laskettu ennusteet kuntien maksuosuuksiksi.

Yhteistoimintasopimuksen kohdan seitsemän mukaan ympäristöterveyslautakunta tekee sopimuskuntia kuultuaan Hollolan kunnanhallitukselle toimintaansa koskevan talousarvio -ja taloussuunnitelmaesityksen. Ennen kunnanhallitukselle tehtävää esitystä sopimuskunnille varataan mahdollisuus määräajassa antaa kommentinsa ympäristöterveydenhuollon talousarvioehdotuksesta.

Liite 1: Ympäristöterveydenhuollon talousarvio -ja taloussuunnitelma

Liite 2: Palveluhinnasto

Liite 3: Kuntakohtaiset suorite-ennusteet

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta lähettää liitteenä olevan ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioehdotuksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman 2025-2027 sopimuskuntiin lausunnolle. Ympäristöterveyslautakunta käsittelee talousarvion kokouksessaan 17.10.2023 ja esittää sen hyväksyttäväksi Hollolan kunnanhallitukselle. Talousarvioehdotuksessa on esitetty arviot kuntien maksuosuuksista vuonna 2024 ja suunnitelmavuosina. Kuntien kannanotot talousarvioehdotukseen pyydetään toimittamaan 6.10.2023 mennessä Hollolan kunnan kirjaamoon.

Päätös

Päätettiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Elinvoimavaliokunta, 10.10.2023, § 105

Valmistelijat / lisätiedot:

Leila Tupasela, Heli Randell

leila.tupasela@hollola.fi, heli.randell@hollola.fi

taloussuunnittelija, elinvoimajohtaja

Liitteet

1 Elinvoiman palvelualueen talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027

2 Elinvoiman palvelualueen strategiset riskit 2024

3 Investoinnit 2024-2034 valiokunta

Kunnanhallitus on antanut ohjeen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaan.

Talousarvion laadintaohjeen mukaan talousarvioesitys sisältää laskelmien lisäksi palvelukuvauksen, palvelusuunnitelman vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille 2025-2027, toiminnalliset tavoitteet, toimintaan liittyvät riskit sekä toimintaa kuvaavat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

tunnusluvut. Talousarvioesityksen mukainen toimintakate elinvoiman palvelualueen osalta vuonna 2024 on 4 281 000 euroa. Vesihuoltolaitoksen tilikauden yli/alijäämä on 0 €.

Elinvoiman palvelualueen talousarvioesitys, toiminnan riskit sekä investoinnit on esitetty liitteissä.

Ehdotus

Esittelijä: Heli Randell, elinvoimajohtaja

Elinvoimavaliokunta

1. hyväksyy omalta osaltaan palvelualueen talousarvioesityksen vuodelle 2024 sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.
2. päättää esittää kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi palvelualueensa talousarvioesityksen vuodelle 2024 sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.
3. valtuuttaa palvelualuejohtajan tekemään tarvittavat muutokset talousarvioesitykseen, mikäli muutostarvetta esiintyy ennen ehdotuksen käsittelyä valtuustossa. Muutoksista tiedotetaan valiokunnalle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tarkastuslautakunta, 11.10.2023, § 57

Valmistelijat / lisätiedot:

Maarit Kuivala-Ruiz, Marika Marila
maarit.kuivala-ruiz@hollola.fi, marika.marila@hollola.fi
talouspäällikkö, taloussuunnittelija

Liitteet

1 Tarkastuslautakunnan Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027

Kunnanhallitus on antanut ohjeen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaan.

Talousarvion laadintaohjeen mukaan talousarvioesitys sisältää laskelmien lisäksi palvelukuvauksen, palvelusuunnitelman vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille 2025-2027, toiminnalliset tavoitteet, toimintaan liittyvät riskit sekä toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Tarkastuslautakunnalle on valmisteltu liitteenä oleva esitys talousarvioksi vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2025-2027.

Lautakunta käsittelee ja täydentää pohjaesitystä kokouksen yhteydessä.

Ehdotus

Esittelijä: Erkki Arvila, tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunta päättää hyväksyä omalta osaltaan talousarvioesityksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2025-2027 ja valtuuttaa talouspäällikön tekemään tarvittavat muutokset talousarvioesitykseen, mikäli muutostarvetta esiintyy

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

ennen ehdotuksen käsittelyä valtuustossa. Muutoksista tiedotetaan tarkastuslautakunnalle.

Päätös

Hyväksyttiin talousarvioesitys vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025-2027 tarkastuslautakunnan osalta.

Ympäristöterveyslautakunta, 17.10.2023, § 46

Valmistelijat / lisätiedot:

Silja Mäkelä

silja.makela@hollola.fi

ympäristöterveysjohtaja

Liitteet

- 1 Lausunto Kärkölä YMPTH talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 2 Lausunto_Hartola_YMPTH talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 3 Päijät-Hämeen ympäristöterveys talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027
- 4 Päijät-Hämeen ympäristöterveys palveluhinnasto 2024
- 5 Päijät-Hämeen ympäristöterveys suorite-ennusteet 2024

Ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä laaditun yhteistoimintasopimuksen mukaan ympäristöterveyslautakunta tekee sopimuskuntia kuultuaan Hollolan kunnanhallitukselle toimintaansa koskevan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen.

Ympäristöterveyslautakunta on käsitellyt 13.9.2023 seudullisen ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioesityksen vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman 2025-2027 ja lähettänyt sen lausunnolle sopimuskuntiin. Lausunnot esityksestä saatiin 12.10. mennessä Hartolan, litiin ja Kärkölä kunnista. Sopimuskuntien lausunnoissa ei tuotu esille muutostarpeita lausunnolla olleeseen talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen. Sopimuskuntien lausunnot ovat liitteenä.

Ympäristöterveydenhuollon nettokustannukset eläinlääkintähuollosta ja terveydensuojelusta jaetaan sopijapuolille palveluhinnaston mukaisten palvelujen käytön suhteessa. Palveluhinnaston ja kuntakohtaisten suorite-ennusteiden perusteella on laskettu ennusteet kuntien maksuosuuksiksi.

Ehdotus

Esittelijä: Silja Mäkelä, ympäristöterveysjohtaja

Ympäristöterveyslautakunta

1. hyväksyy osaltaan ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioesityksen vuodelle 2024 ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.
2. päättää esittää Hollolan kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi ympäristöterveydenhuollon taseyksikön talousarvioesityksen vuodelle 2024 sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.

Päätös

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Yhteistyötoimikunta, 18.10.2023, § 19

Valmistelijat / lisätiedot:
Turkka Rantanen
turkka.rantanen@hollola.fi
hallinto- ja talousjohtaja

Liitteet

1 TalousarviokirjaLUONNOS 2024 YT-toimikunta

Konsernipalveluissa on laadittu liitteen mukainen esitys kunnan talousarvioksi vuodelle 2024. Esityksen käsittely aloitetaan kunnanhallituksessa 23.10.2023 ja käsittely jatkuu kunnanhallituksessa 6.11.2023. Hallinto- ja talousjohtaja esittelee vuoden 2024 talousarvioesityksen ja taloussuunnitelman vuosille 2025-2027. Talousarvion esittelyversio on tämän kokouksen liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Armi Marttila, henkilöstöpäällikkö

Yhteistyötoimikunta merkitsee talousarvioesityksen tiedokseen.

Päätös

Yhteistyötoimikunta merkitsi talousarvioesityksen 2024 tiedoksi.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta, 18.10.2023, § 120

Valmistelijat / lisätiedot:
Maarit Kuivala-Ruiz
maarit.kuivala-ruiz@hollola.fi
talouspäällikkö

Liitteet

1 Hyvinvoinnin palvelualueen strategiset riskit 2024
2 Hyvinvoinnin palvelualueen talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027

Kunnanhallitus on antanut ohjeen vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman laadintaan.

Talousarvion laadintaohjeen mukaan talousarvioesitys sisältää laskelmien lisäksi palvelukuvauksen, palvelusuunnitelman vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille 2025-2027, toiminnalliset tavoitteet, toimintaan liittyvät riskit sekä toimintaa kuvaavat tunnusluvut. Talousarvioesityksen mukainen toimintakate hyvinvoinnin palvelualueen osalta vuonna 2024 on 53 042 000 euroa.

Hyvinvoinnin palvelualueen talousarvioesitys sekä toiminnan riskit on esitetty liitteissä.

Ehdotus

Esittelijä: Kim Strömmer, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta

1. hyväksyy omalta osaltaan palvelualueen talousarvioesityksen vuodelle 2024 sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.
2. päättää esittää kunnanhallituksen ja valtuuston hyväksyttäväksi palvelualueensa talousarvioesityksen vuodelle 2024 sekä vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman.
3. valtuuttaa palvelualuejohtajan tekemään tarvittavat muutokset talousarvioesitykseen, mikäli muutostarvetta esiintyy ennen ehdotuksen käsittelyä valtuustossa. Muutoksista tiedotetaan valiokunnalle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merk. Asiantuntijana kuultavana olivat perusopetuksen rehtori, vapaa-aikapäällikkö ja varhaiskasvatuspäällikkö.

Kunnanhallitus, 23.10.2023, § 248

Valmistelijat / lisätiedot:

Turkka Rantanen, Marika Marila

turkka.rantanen@hollola.fi, marika.marila@hollola.fi

hallinto- ja talousjohtaja, taloussuunnittelija

Liitteet

1 Kunnanhallituksen alaiset yksiköt talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027

Talousarvion laadintaohjeen mukaan talousarvioesitys sisältää laskelmien lisäksi palvelukuvauksen, palvelusuunnitelman vuodelle 2024 sekä suunnitelmavuosille 2025-2027, toiminnalliset tavoitteet, toimintaan liittyvät riskit sekä toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Kunnanhallitus toimii päättävänä toimielimenä kunnanhallituksen alaisten yksiköiden osalta, jonka johdosta on valmisteltu talousarvioesitys kunnanhallituksen alaisten yksiköiden osalta.

Kunnanhallituksen alaisiin yksiköihin kuuluvat konsernipalvelut, strategian toteuttamiseen varattu erillinen määräraha, Hollolan kunnan maksuosuus ympäristöterveydenhuollon kustannuksista sekä varaus käyttöomaisuuden myyntivoittoihin ja -tappioihin. Lisäksi tarkastustoimen talousarvio on sisällytetty em. määrärahakokonaisuuteen.

Talousarvioesityksen mukainen toimintakate kunnanhallituksen alaisten yksiköiden osalta vuonna 2024 on -4 594 400 euroa.

Investointiosaan on kunnanhallituksen alaisten yksiköiden osalta varattu irtaimen omaisuuden investointeihin tietojärjestelmähankeisiin 975 000 euroa ja muuhun irtaimeen 30 000 euroa.

Kunnanhallituksen alaisten yksiköiden esitys on liitteenä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Kunnanhallitus merkitsee kunnanhallituksen alaisten yksiköiden talousarvioesityksen ja toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024 sekä taloussuunnitelman vuosille 2025-2027 tiedoksi ja valtuuttaa kunnanjohtajan ja palvelualuejohtajan tekemään tarvittavat muutokset talousarvioesitykseen, mikäli muutostarvetta esiintyy ennen kunnan talousarvioesityksen käsittelyä hallituksessa ja valtuustossa.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus, 23.10.2023, § 249

Valmistelijat / lisätiedot:

Turkka Rantanen

turkka.rantanen@hollola.fi

hallinto- ja talousjohtaja

Liitteet

1 Talousarviokirja 2024 KHALL 1 käsittely

2 Investoinnit 2024-2034 kunnanhallitus

Kuntalain 110 § mukaan "Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi."

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Kuntalaissa on säädetty myös alijäämän käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kertynyt alijäämää, tulee talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla taseen osoittama alijäämä katetaan enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainoa arvioitaessa otetaan huomioon taseeseen kertyneet ylijäämät.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Talousarvion käyttötalousosassa on palvelualueittain esitetty valtuuston päätettäväksi määrärahat ja tuloarviot sekä toiminnalliset tavoitteet. Talousarvio sisältää myös tuloslaskelmaosan, investointiosan ja rahoitusosan. Lisäksi on esitetty

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

konserniyhteisöjen tavoitteet sekä vesihuoltolaitos -taseyksikön erillislaskelmat sekä kunnan strategisten riskien arviointi. Erillisenä liitteenä on investointiohjelma vuosille 2024–2034.

Talousarvioesityksen mukainen tulos vuodelle 2024 on **159 200 euroa ylijäämäinen**.

Soteuudistuksen myötä kunnan verotuloista leikkaantui pois yli puolet. Vuoden 2023 kunnallisveron tuotoksi on arvioitu 55,7 milj. euroa, josta noin 5 milj. euroa oli vuoden 2022 korkeamman kunnallisveron alaista. Vuonna 2023 tuloveroprosentti on ollut 8,36 prosenttia. Vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmavuosille kunnallisvero on laskettu 8,30 tuloveroprosentin mukaan. Edellä mainittu ”rytmihäiriö” verotilityksissä on poistunut, mutta vuosien 2023 ja 2024 verotulokertymät eivät ole suoraan vertailukelpoisia. Vuoden 2024 kunnallisveron tuotoksi arvioidaan 42,0 milj. euroa. Hollolan kunnan yhteisöveron tuotoksi vuonna 2024 on arvioitu 3,1 milj. euroa ja kiinteistöveron tuottoarvioksi 6,1 milj. euroa. Verotulojen arvioinnissa on käytetty kuntaliiton veroennustekehikkoa

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä myös valtionosuusrahoitus on uudistunut. Kuntien valtionosuusjärjestelmään jää eriä, jotka eivät perustu tulevaisuuden kunnan tehtäviin, vaan menneisyyden kunnan sote-kustannuksiin (sote-muutosrajoitin ja siirtymätasaus). Kunnan kannalta yksi olennainen muutos koskee valtionosuuksien määräytymisten perustetta. Ikärakenteen perusteella määräytyy edelleen suurin osa valtionosuuksista, mutta painopiste kunnan näkökulmasta muuttuu.

Valtionosuuslaskentaan vaikutta keskeisesti hyvinvointialueuudistuksen aiheuttama jälkikäteistarkastus loppuvuodella 2023, jonka odotetaan leikkaavan valtionosuutta merkittävästi ja suoritettavaan leikkaukseen liittyy suurta epävarmuutta kuntien osalta. Valtionosuuksien määränä on käytetty valtiovarainministeriön ja kuntaliiton ennakkolaskelmia vuoden 2024 valtionosuuksista. Hollolan kunnan vuoden 2024 valtionosuusiksi on arvioitu 17,4 milj. euroa. Lopulliset laskelmat ja päätökset saadaan vasta vuoden 2023 lopussa. Tulevien vuosien valtionosuuksiin vaikuttaa vahvasti ikärakenteessa tapahtuvat muutokset sekä valtionosuus ja sote-uudistukseen liittyvät muutosrajoitin ja siirtymätasaus.

Hollolan kunnan toimintakulut vuonna 2024 ovat yhteensä 95,1 milj. euroa. Henkilöstömenot kasvavat n. 3,8 % eli n. 1,8 milj. euroa, ensisijaisesti työehtosopimusten palkankorotusten kautta.

Toimintatulojen arvioidaan olevan n. 35,2 milj. euroa (-0,2 milj. euroa), vuonna 2024. Lasku selittyy ensisijaisesti myytyjen kiinteistöjen vuokratuottojen päätymisellä ja lakimuutosten aiheuttamalla maksutuottojen vähentymisellä.

Toimintakatteen muutos on 4,2 %:ia.

Talousarviovuoden bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 18,7 milj. euroa, josta vesihuoltolaitoksen investointien osuus on 3,2 milj. euroa, kiinteistöinvestointien osuus 8,3 milj. euroa, josta uimahallin peruskorjaus 6,3 milj. euroa. ja kuntatekniikan investointien osuus 6,0 milj. euroa. Maa-alueiden hankintaan varaudutaan 1,1 milj. euron määrärahalta. Irtaimen omaisuuden investointeihin on lisäksi varattu 1,1 milj. euroa.

Vuoden 2024 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 99 %:ia. Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa n. 45 %:ia.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Kunnan vahva rahoitustilanne tukee poikkeuksellisen korkeaa investointitasoa, mutta investointien rahoituksen osalta jouduttaneen turvautumaan vieraaseen pääomaan viimeistään vuonna 2025. Vuonna 2024 lainoja lyhennetään 4,0 milj. euroa.

Liitteenä talousarvioesitys vuodelle 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025–2027 sekä investointiohjelma.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Kunnanhallitus aloittaa vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman käsittelyn valmistellun esityksen pohjalta. Talousarviokäsittelyä jatketaan kokouksessa 6.11.2023.

Päätös

Kunnanhallitus aloitti vuoden 2024 talousarvion ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelman käsittelyn valmistellun esityksen pohjalta. Talousarviokäsittelyä jatketaan kokouksessa 6.11.2023.

Kunnanhallitus, 06.11.2023, § 271

Valmistelijat / lisätiedot:
Turkka Rantanen
turkka.rantanen@hollola.fi
hallinto- ja talousjohtaja

Liitteet

- 1 Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027 käsittelyjärjestys valtuustossa
- 2 Talousarviokirja 2024 KHALL ehdotus Valtuustolle
- 3 Investoinnit 2024-2034 kunnanhallitus

Kunnanhallitus on käsitellyt kokouksessaan 23.10.2023 Hollolan kunnan talousarvioesitystä vuodelle 2024 ja taloussuunnitelmaa 2025-2027. Käsittelyn jälkeen esitykseen on tehty seuraavia muutoksia:

- Kunnanjohtajan katsaukseen on päivitetty asioiden käsittelyn etenemistä, erityisesti valtuuston kokouksen 30.10.2023 pohjalta

Kunnanhallitus jatkaa talousarvioesityksen käsittelyä.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Ehdotus valtuustolle:

Valtuusto päättää seuraavaa:

- hyväksytään liitteen mukainen käsittelyjärjestys
- hyväksytään vuoden 2024 talousarvioehdotukseen sisältyvä talousarviorakenne ja sitovuudet

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

- hyväksytään liitteen mukainen ehdotus Hollolan kunnan vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaksi sekä talousarvion liitteenä oleva investointiohjelma
- Samalla valtuusto edellyttää, että vuoden aikana tehtävien talousarviomuutosten kate haetaan ensisijaisesti palvelualueiden talousarvioiden tai laajemmin kunnan talousarvion sisältä palvelualueiden välisillä sisäisillä siirroilla.

Lisäksi kunnanhallitus päättää oikeuttaa hallinto- ja talousjohtajan tekemään asiakirjoihin vähäisiä teknisluonteisia tarkistuksia.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Merk. Teknisenä korjauksena kunnanhallitus päätti korjata talousarviokirjan sivun 44 varhaiskasvatusta kuvaavan taulukon tekstin. Korjattu talousarviokirja on pöytäkirjan liitteenä.

Valtuusto, 13.11.2023, § 64

Valmistelija / lisätiedot:
Turkka Rantanen
turkka.rantanen@hollola.fi
hallinto- ja talousjohtaja

Liitteet

- 1 Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025-2027 käsittelyjärjestys valtuustossa
- 2 Talousarviokirja 2024 KHALL ehdotus Valtuustolle
- 3 Investoinnit 2024-2034 kunnanhallitus

Kuntalain 110 § mukaan ”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.”

Ehdotus

Valtuusto päättää seuraavaa:

- hyväksytään liitteen mukainen käsittelyjärjestys
- hyväksytään vuoden 2024 talousarvioehdotukseen sisältyvä talousarviorakenne ja sitovuudet
- hyväksytään liitteen mukainen ehdotus Hollolan kunnan vuoden 2024 talousarvioksi ja vuosien 2025-2027 taloussuunnitelmaksi sekä talousarvion liitteenä oleva investointiohjelma
- Samalla valtuusto edellyttää, että vuoden aikana tehtävien talousarviomuutosten kate haetaan ensisijaisesti palvelualueiden talousarvioiden tai laajemmin kunnan talousarvion sisältä palvelualueiden välisillä sisäisillä siirroilla.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

palvelualuejohtajat, talouspalvelut

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus, § 268,06.11.2023

Valtuusto, § 65, 13.11.2023

§ 65

Selvitys valtuutettujen tekemistä aloitteista, marraskuu 2023

HOLDno-2023-301

Kunnanhallitus, 06.11.2023, § 268

Valmistelijat / lisätiedot:

Katja Kneckt

katja.kneckt@hollola.fi

hallintolakimies

Hallintosäännön 84 §:n mukaan kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty.

Kunnan johtoryhmä on päättänyt, että valtuustoaloitteet viedään valtuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Valtuustolle vietiin loppuvuoden 2022 aikana tehdyt aloitteet tiedoksi 24.4.2023.

Seuraavassa on luettelo niistä aloitteista, joita ei ole vielä valtuustossa lopullisesti käsitelty ja selostus siitä, mitä niiden osalta on toimivaltaisen viranomaisen käsittelyssä päätetty taikka missä vaiheessa asian valmistelu on.

Vuoden 2023 aikana tehdyt aloitteet, joita ei ole aiemmin viety valtuustolle tiedoksi:

Valtuustot 24.4. (9kpl) ja 12.6. (1kpl)

HOLDno-2023-367 Valtuustoaloite Lukioselvityksen laatiminen

Valtuustoaloite on: Selvitetään Hollolan oman lukion perustamiseen liittyvät mahdollisuudet ja vaikuttavuudet laajasti peilaten Hollolan kuntastrategian arvoihin ja visioihin.

Hollolan nuorisovaltuusto on lukioasiaa pohtinut ja ideoinut erilaisia vaihtoehtoja talven aikana, ja 15.2.2023 Nuvan pöytäkirjaan onkin kirjattu "Päätettiin kartoittaa Hollolan yläkoululaisten kiinnostusta Hollolan lukioon, ja jätettiin nuorisovaltuuston kanta hautumaan." Nuorisovaltuuston kanta tulee huomioida selvitysvaiheessa.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta antoi asiassa vastauksen kokouksessaan 18.10.2023 § 125.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti hyväksyä valtuustoaloitteen sitten, että Hollolan kunnan 9.-luokkalaisille tehdään kysely liittyen heidän jatko-opintoihinsa. Lisäksi kyselyn jälkeen asiasta tehdään ennakkovaikutusten arviointi, jossa arvioidaan oman lukion perustamiseen ja nykyiseen malliin liittyviä kysymyksiä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle

HOLDno-2023-368 Valtuustoaloite Koulutilojen kunnossapito

Valtuutettu Kari Aaltonen on tehnyt valtuustoaloitteen 24.4.2023. Aloitteessa numero 1 esitetään, että kunnan on varmistettava koulujen wc-tilat ovat ehjiä, kunnossa ja turvalliset koululaisille. Lisäksi aloitteessa esitetään, että wc-tilat ovat omat tytöille ja pojille.

Elinvoiman palvelualueella on pyydetty aloitteeseen vastaus Hollolan Tilapalvelu Oy:ltä, joka vastaa koulujen wc-tilojen kunnossapidosta. Siivouksesta vastaa kunnan siivouspalvelut.

Hollolan Tilapalvelu Oy vastaa, että wc-tiloja varten on riittävästi lukkoja ja muita varaosia käytettävissä nopealla aikataululla. Yhteys toimii kiinteistöhuollon ja siivouspalveluiden välillä, nopeimmillaan lukot korjataan tunnin kuluttua viestin saavutettua kiinteistöhuollon. Lisäksi kesäisin huolletaan kaikki koulun lukot. Wc-ovien lukitusta tarkkaillaan tehostetusti ja ilkeästi rikotut lukitukset korjataan nopeasti.

Valitettavasti kevään aikana tiktokissa on kiertänyt haaste, jonka seurauksena lukkoja rikottiin paljon. Tämä on saadun palautteen perusteella loppunut.

Elinvoimavaliokunta hyväksyi 20.6.2023 § 79 yllä esitetyn vastauksena valtuustoaloitteen ja totesi aloitteen loppuun käsitellyksi. Lisäksi valiokunta päätti että, mikäli ongelmaa ei saada ratkaistuksi, selvitetään valvontakameroiden asentamista kouluille. Vastaus merkittiin kunnanhallituksessa tiedoksi 21.8.2023 § 179. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2023-369 Valtuustoaloite Oppikirjojen tärkeys

Oppikirjat ovat perinteisesti olleet olennainen osa oppimisprosessia. Oppimateriaali on opettajan ja oppilaan työväline. Se tukee niin opetustyötä kuin oppijoiden oppimista. Perusopetuslain 2§ (1998/628) mukaan perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta. Perusopetuslain kohdassa 3§ todetaan opetuksen järjestämisen perusteista, että opetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin laissa säädetään. Suunnittelussa, opetuksen järjestämisessä ja päätöksissä on ensisijaisesti huomioitava lasten etu.

Oppimateriaalin määrittely opetussuunnitelman perusteissa liittyy opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun sekä oppilaiden laajan yleissivistyksen tukemiseen. Sen lisäksi oppimateriaalit ovat vahvasti sidoksissa koulujen toimintakulttuuriin ja oppilaiden osallisuuden vahvistamiseen, jotta sitoutuminen koulunkäyntiin mahdollistuu. Opettajalla on mahdollisuus vaikuttaa opetusmateriaaleihin omien ja oppilaiden tarpeiden mukaan.

Hollolassa oppimateriaalit voivat olla sekä painettuja että digitaalisia (oppikirjoja, verkkomateriaaleja, harjoitustehtäviä tai muita resursseja). Oppimateriaaleja hyödynnetään niin, että ne tukevat oppilaiden oppimista eri tavoilla. Opetussuunnitelmassa painotetaan ajankohtaisuutta, monipuolisuutta ja oppilaiden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

tarpeiden huomioimista oppimateriaalien valinnassa. Painetut ja sähköiset oppimateriaalit ovat osa kokonaisvaltaista oppimisympäristöä. Oppimateriaalivalinnassa tulee huomioida erilaisten oppijoiden ikä ja tarpeet.

Opetussuunnitelmamme korostaa oppimisympäristöjen moniulotteisuutta, mukaan lukien tilat, yhteisöt, materiaalit ja palvelut, jotka kaikki vaikuttavat oppimiseen. On erityisen tärkeää, että oppimisympäristöt edistävät osallistumista, yhteisöllistä tiedon rakentamista sekä yhteistyötä. Tieto- ja viestintäteknologialla (TVT) on olennainen rooli oppimisympäristöjen monipuolistamisessa. Opetussuunnitelmassamme korostetaan TVT:n merkitystä oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa, yhteisöllisen työskentelyn taitojen kehittämisessä ja henkilökohtaisten oppimispolkujen tukemisessa. Monipuoliset materiaalit pyrkivät tarjoamaan kaikille oppilaille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen sekä yksilöllisen tuen tarpeen ennakointiin ja huomioimiseen. Olemme sitoutuneet varmistamaan, että oppilaiden tarpeet ja tavoitteet huomioidaan henkilökohtaisten oppimispolkujen suunnittelussa ja toteutuksessa. Digitaaliset ympäristöt ovat tänä päivänä oleellinen osa arkea ja arjenhallintaa.

Opetussuunnitelmassa on määritelty laaja-alaisen osaamisen tavoitteet. Kaksi osa-alueita seitsemästä laaja-alaisesta tavoitteesta on nivoutunut hyvin vahvasti digitaaliselle kentälle: Monilukutaito L4 ja Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L5. Opetussuunnitelmassa todetaan monilukutaidosta seuraavaa: Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

kestävän kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tv:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Fyysiset oppikirjat ja sähköiset materiaalit täydentävät tietyksi toisiaan, ja oppijoiden yksilölliset mieltymykset ja tarpeet vaikuttavat siihen, mikä ratkaisu sopii opetukseen ja kuhunkin tilanteeseen parhaiten. Sähköisten oppimateriaalien ja -ympäristöjen käyttö valmistavat oppijaa kohti sähköistä ylioppilaskirjoitusta, muita opintoja tai tulevaa työelämää varten, kokonaisvaltaista digitaalista osaamista kehittäen. Nykyaikaiset materiaalit ovat usein saatavilla digitaalisessa muodossa. Se mahdollistaa materiaalin helpon pääsyn tietokoneella tai muilla päätelaitteilla paikasta riippumatta. Oppilaat eivät saa joutua epätasaiseen asemaan esimerkiksi sen vuoksi, että osalla oppilaista on käytettävissä omia digitaalisia materiaaleja ja laitteita.

Digitaalinen opetusmateriaali voi olla interaktiivista, sisältäen esimerkiksi harjoituksia, tietokilpailuja, simulaatioita tai multimediaelementtejä. Nämä tekijät auttavat pitämään oppilaita aktiivisesti mukana oppimisprosessissa ja parantaa oppimisen motivaatiota. Monimuotoiset materiaalit (videot, kuvat, animaatiot ja äänitiedostot) auttavat tavoittamaan erilaisia oppimistyyliä ja -mieltymyksiä. Oppimista on helpompi yksilöllistää, jos harjoituksia ja tehtäviä voidaan räätälöidä vastaamaan oppijan henkilökohtaista osaamista ja oppimistarpeita. Joissakin digimateriaaleissa on sisäänrakennettuja seurantatoimintoja, jotka antavat välitöntä palautetta tehtävistä, ja näin auttavat oppijaa seuraamaan omaa edistymistään. Oppija voi edetä omaan tahtiinsa ja palata aiemmin opittuihin asioihin tarpeen mukaan.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi yllä esitetyn vastauksen valtuustoaloitteeseen 19.9.2023 § 111 ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Oppikirjat ja sähköiset materiaalit täydentävät toisiaan ja oppijoiden yksilölliset tarpeet vaikuttavat siihen, mikä ratkaisu sopii opetukseen ja kuhunkin tilanteeseen parhaiten. Oppikirjojen merkitystä opiskelussa ei aliarvioida vaan oppikirjat ovat oppilaiden saatavilla tulevaisuudessakin.

Vastaus toimitettiin kunnanhallitukselle, joka merkitsi sen tiedoksi 9.10.2023 § 229 ja vastaus annetaan valtuustolle tiedoksi osana aloitekoostetta.

HOLDno-2023-370 Valtuustoaloite Translain tuomat haasteet

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta palautti asian valmisteluun 19.9.2023 § 113.

HOLDno-2023-371 Valtuustoaloite Vaihtoehto Sateenkaariryöpäjä

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta antoi asiassa vastauksen 19.9.2023 § 112.

Hollolan kouluissa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-periaatetta edistetään sillä, että oppilas huomioidaan päivittäisessä toiminnassa ja kohtaamistilanteissa, arvostetaan häntä koululaisena sekä vältetään sukupuolisesti värittyneitä toimintatapoja ja puhetta. Jokaisella koululla on yhdessä henkilöstön ja oppilaskunnan kanssa laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 1.1.2017 alkaen. Koulu pyrkii kaikessa toiminnassaan edistämään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja moninaisuuden kunnioittamista. On tärkeää, että kouluissa kannustetaan liikkumaan ja annetaan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

päihdevalistusta, mutta yhtä tärkeää on myös asianmukainen terveys- ja seksuaalikasvatus. Opettajalla on myös velvollisuus edistää työssään esim. tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Perusopetuslain (1998/628) mukaan perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta. Tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella. Opetuksella ja kasvatuksella edistetään elämän, ihmisarvon, loukkaamattomuuden, ihmisoikeuksien, luonnon ja toisten ihmisten kunnioittamista sekä tuetaan oppilaiden kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi.

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä periaatteita. Perusopetuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (2012/422) mukaan kasvatuksessa, opetuksessa ja ohjauksessa sekä kaikessa koulun toiminnassa tulee aktiivisesti vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Seksuaalikasvatuksen sisältö perustuu perusopetuslain nojalla määriteltyihin opetussuunnitelman perusteisiin. Tällöin seksuaalikasvatus kuuluu opetussuunnitelman opiskeltaviin sisältöihin. Velvoitteella seksuaalikasvatukseen osallistumiseen on myös yhteiskunnallisesti hyväksyttävä syy. Eri näkökohtia punnittaessa keskeisimmäksi nousevat lapsen oikeudet. Terveys- ja seksuaalikasvatuksessa on kyse edellytysten antamisesta lapsen oikeudelle määrätä ruumistaan ja oikeudesta terveyteen sekä kasvaa itsemääräämisoikeuden käyttäjäksi.

Asianmukainen terveys- ja seksuaalikasvatus tukee lapsen oikeutta itsemääräämiseen ja siihen kuuluvaa oikeutta henkiseen kasvuun. Se antaa edellytyksiä oikeudelle määrätä ruumistaan, oikeudesta terveyteen sekä mahdollisuudesta kasvaa itsemääräämisoikeuden käyttäjäksi. Opetussuunnitelman yksi tavoite on siis lisätä oppilaiden ymmärrystä seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuolisesta moninaisuudesta. Tämä on tärkeää, jotta kaikki oppilaat voivat oppia arvostamaan ja kunnioittamaan toisiaan riippumatta heidän taustastaan tai identiteetistään. Tavoitteena on luoda perustaa suvaitsevaisuudelle ja vähentää syrjintää ja kiusaamista. Monipuolinen oppiminen ja erilaisten aiheiden käsittely auttavat oppilaita kehittämään kriittistä ajattelua ja laajentamaan maailmankuvaansa. Opetuksessa ei pyritä muuttamaan oppilaiden vakaumuksia vaan tarjotaan mahdollisuutta oppia erilaisista näkökulmista ja lisätä suvaitsevaisuutta.

Seksuaalikasvatus ja moninaisuuden käsittely ovat osa opetussuunnitelmaa ja koulujen tehtävänä on tarjota opetusta, joka valmistaa oppilaat elämään monimuotoisessa yhteiskunnassa. Opetuksessa pohjataan aina Perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja tasapainoon kaikessa toiminnassa. Yhtä lailla päihteitä ja liikuntaa koskevan opetuksen tavoitteena on tarjota oppilaille laaja-alaisesti ja monipuolisesti tietoa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet velvoittavat antamaan tietoa sukupuolen moninaisuudesta. Jokaiseen oppilaaseen tulee suhtautua yksilönä. Tämä edellyttää kunkin oppilaan erityispiirteiden ymmärtämistä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 käytetty käsite ”sukupuolen moninaisuus” pitää sisällään kaikki sukupuolet ja sukupuoli-identiteetit ja sukupuolen ilmentämisen muodot.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista. (Hollola OPS, 15) .Opettaja valitsee kuhunkin oppimistapahtumaan sellaisen toimintatavan, joka palvelee parhaiten oppimista. Opettajaa velvoittaa oppisisällön suhteen opetussuunnitelma. Sisällöt valitaan siten, että ne eivät loukkaa ketään.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi vastauksen valtuustoaloitteeseen ja totesi aloitteen loppuun käsitellyksi. Seksuaalikasvatuksen sisältö perustuu perusopetuslain nojalla määriteltyihin opetussuunnitelman perusteisiin. Tällöin se kuuluu oppivelvollisuuden piiriin. Hollolassa ei olla järjestämässä erillisiä sateenkaarityöpajoja, joten tarvetta suunnitella niihin vaihtoehtoista työpajaohjelmaa ei ole.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastauksen tiedoksi 9.10.2023 § 230. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2023-372 Valtuustoaloite Tervatien liikenneturvallisuuden parantaminen

Aloitetta valmistellaan käsiteltäväksi elinvoimavaliokunnassa marraskuun kokouksessa.

HOLDno-2023-373 Valtuustoaloite Osatyökykyisten palkkatuen huomioimisesta

Elinvoimavaliokunta päätti kokouksessaan 20.6.2023 antaa hallitukselle vastauksena osatyökykyisten palkkatuen huomioimisesta aloitteeseen seuraavaa: työllisyyspalveluissa on huomioitu uudistuva palkkatukilaki. Erytystä huomiota kiinnitetään myös TE24-valmisteluissa työvoiman kohtaanto-ongelmaan. Niin työnhakijoita kuin työvoimaa tarvitsevia yrityksiä ja yhdistyksiä tullaan tiedottamaan tästä muutoksesta.

Aloite todettiin loppuunkäsitellyksi ja lähetettiin kunnanhallituksen käsittelyyn.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastauksen tiedoksi 4.9.2023 § 198. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2023-397 Valtuustoaloite Tasa-arvotyön edistämiseksi paikkajakoperiaatteita muuttamalla

Kunnanhallitus on antanut vastauksen 8.5.2023 § 106.

Kunnanhallitus toteaa, että toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentti:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakkin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Sukupuolikiintiö koskee kaikkia kunnan toimielimiä lukuun ottamatta valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla. Edellä esitetyn perusteella, aloitteessa esitetty luopuminen sukupuolikiintiöistä ei tasa-arvolain näkökulmasta ole mahdollinen.

Vastaus annetaan tiedoksi valtuustolle osana aloitekoostetta.

HOLDno-2023-398 Valtuustoaloite Nuorisovaltuuston aloiteoikeus

Kunnanhallitus on antanut vastauksen 8.5.2023 § 106.

Kunnanhallitus hallintosäännön valmistelusta vastaavana toimielimenä toteaa, että Nuorisovaltuuston aloiteoikeutta tullaan tarkastelemaan hallintosäännön seuraavan kokonaisuudistuksen yhteydessä. Uudistuksen on suunniteltu alkavan vuoden 2023 aikana.

Vastaus annetaan tiedoksi valtuustolle osana aloitekoostetta.

HOLDno-2023-520 Valtuustoaloite Sisäilmaselvityksestä Tiilikankaan koulussa

Kunnanhallitus on antanut vastauksen 19.6.2023 § 157.

Kunnanhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja toteaa, että koulutilojen terveellisyttä ja turvallisuutta edellytetään lainsäädännössä. Ympäristöterveydenhuolto arvioi ja valvoo oppilaitosten olosuhteita, toimintaa ja tilojen kuntoa sekä terveystorjuntaa.

Sisäilmailmoitusjärjestelmän pohjalta asiantuntijat ja sisäilmatyöryhmä selvittää ja määrittää tarvittavat toimenpiteet. Kunnassa on käytössä systemisoitu prosessi ja ongelmiin ja ilmoituksiin on puututaan asianmukaisesti. Tiilikankaan koulun osalta sisäilmailmoituksia on vuoden 2019 korjausten jälkeen tullut 5 kpl, joista kolme keväällä 2023 ja joiden osalta korjaavat toimenpiteet on toteutettu.

Hollolan Tilapalvelu Oy on esittänyt kunnanhallitukselle jatkotoimenpiteet Tiilikankaan koulutilojen osalta mukaan lukien sisäilmatutkimus ja tiedotustilaisuus henkilöstölle ja asiakkaille.

Kunnanhallitus katsoo, että toimenpiteet ovat riittävät ja valtuustoaloite on näin ollen tullut loppuun käsitellyksi.

Päätös annetaan tiedoksi kunnanvaltuutetuille.

Valtuustolle 24.4.2023 tiedoksi annetut aloitteet, joita ei valtuuston tiedoksiantokäsittelyyn mennessä ollut lopullisesti käsitelty:

HOLDno-2022-497 Valtuustoaloite Lapsimyönteinen Hollola

Keskustan valtuustoryhmä jätti 14.11.2022 valtuustoaloitteen Lapsimyönteinen Hollola. Aloite on neliosainen, ja aloitteessa mainitaan tavoitteeksi edistää lapsiperheiden muuttamista Hollolaan, eli edistää kunnan elinvoimaa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Aloitteeseen ovat vastanneet elinvoimavaliokunta ja sivistys- ja hyvinvointivaliokunta palvelualueensa vastuulla olevien kysymysten osalta.

Elinvoimavaliokunta 2.5.2023:

Vastaus valtuustoaloitteen kohtiin 1. tonttikauppa ja 4. markkinointikampanja:

Kunnan väestökehityksen kannalta olisi tärkeää saada muuttajia eri ikäisistä asukkaista ja eri väestöryhmistä, joten asumisen markkinoinnin toimenpiteitä tulisi kohdistaa yksittäistä asiakasryhmää laajemmin erilaisiin potentiaalisiin asiakasryhmiin. Yleisesti asumisen markkinoinnin kehittäminen osana muuta kuntamarkkinointia edellyttää myös markkinoinnin riittävää resursointia, jotta markkinointia voitaisiin suunnata kohderyhmäkohtaisesti useille erilaisille kohderyhmille. Asumisen markkinointia tullaan tarkastelemaan yksityiskohtaisemmin kunnanhallituksessa kevään 2023 aikana. Mikäli väestökehityksen kannalta halutaan tarjota etu tai tuki erityisesti lapsiperheille, se olisi tasapuolisen kohtelun, kohderyhmän kattavamman huomioinnin ja toteutukseen liittyvien muiden seikkojen kannalta tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa jollakin muulla menettelyllä, kuin kunnan luovuttamien tonttien luovutukseen sidottuna etuna tai alennuksena.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta 31.5.2023:

Vastaus valtuustoaloitteen kohtiin 2. kuntalisä 3. syntymäpäiväraha.

Kuntalisän osalta vastauksessa on tuotu esiin mm. seuraavaa:

Hollolan kunnassa oli huhtikuussa 2023 lasten kotihoidontuen saajia 149 ja lapsia kotihoidon tuen piirissä 194. Kuntalisän arvioidut kustannukset (kuntalisän määrä 165 e/kk/lapsi ja kaikki perheen alle kouluikäiset lapset hoidetaan toisen vanhemman toimesta kotona) ovat kuukaudessa 32 010 euroa eli 384 120 e/vuosi Valtakunnallisena tavoitteena on varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääminen, jota puoltavat maksuttoman varhaiskasvatuksen ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilut. Suomessa kotihoidon tuen ongelmista puhuttaessa siihen on liitetty erityisesti äitien vaikutukset työuran kehitykseen, köyhyysriskin kasvu. On myös tutkittu ja arvioitu negatiivisia vaikutuksia lapsen kehitykseen ja oppimiseen, kun he eivät ole varhaiskasvatuksen. Tutkimukset puoltavat lapsen osallistumista varhaiskasvatukseen.

Syntymäpäivärahan osalta vastauksessa on tuotu esiin mm. seuraavaa:

Valtuustoaloitteen taloudellinen vaikutus syntymäpäivärahan osalta vuosittain olisi vuoden 2022 syntyneiden perusteella noin 200000 euroa.

Tilastojen valossa tällainen kannustin ei kuitenkaan näyttäisi olevan pitkällä tähtäimellä riittävä houkutin uusien kuntalaisten saamiseksi.

Valiokunnan päätöksellä 15.6.2022 §77 jo huomiodaan syntyneitä ja muuttajia kunnan palveluiden muodossa ja samalla kerätään tietoa mitkä asiat ovat vaikuttaneet muuttopäätökseen Hollolaa.

Kotihoidon lisä ja syntymäpäiväraha edellyttäisivät yhteensä vähintään 584 000 euron lisäystä hyvinvointipalveluiden budjettiin tuleviksi vuosiksi ja lisäksi henkilöstöresurssi, joka tarvittaisiin kuntalisän maksatukseen. Rahan lisääminen voisi vaikuttaa jo olemassa oleviin palveluihin, jos lähivuosina joudutaan selviämään pienimmillä euromäärillä.

Konsernipalvelut, kohta 4. asumisen markkinointi

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asiantuntijajärjestelmässä

Kunnan asumisen markkinointia on tehty painottaen tonttien esille nostamista. Osana kunnan tulevaa markkinointiohjelmaa, asumisen markkinointi nähdään osana laaja-alaisempaa kokonaisuutta. Siinä huomioidaan myös palveluiden ja ihmisten sekä elinkeinotoiminnan selkeämpi esille nostaminen, asumisen eri vaihtoehtojen esittelyjen kanssa. Markkinointiohjelma esitellään kunnanhallitukselle syksyllä 2023.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastaukset tiedoksi. Vastaukset aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2022-542 Valtuustoaloite Ylimääräisen yhteisöavustuksen jakamisesta Hollolassa

Pia Salo ja 36 muuta valtuutettua jätti valtuustoaloitteen 12.12.2022 hollolalaisille yhdistyksille suunnatusta ylimääräisestä yhdistysavustuksesta talven 2022 - 2023 aikana nousseiden energiakustannusten kattamiseen.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 15.3.2023 § 29 hyväksyä valtuustoaloitteen ja esittää, että vuoden 2023 budjettiin lisätään 50 000 euroa lisämäärärahaa erillistä yhteisöavustusta varten.

Kunnanhallitus 27.3.2023 § 71 merkitsi sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan päätöksen tiedokseen ja lähetti lisämäärärahan varaamisen valmisteltavaksi konsernipalveluille valtuustokäsittelyä varten. Konsernipalvelut valmisteli asian käsiteltäväksi kunnanhallituksen kokouksessa 17.4.2023.

Lisämäärärahan kautta kunnan talousarvion mukainen vuosikate heikkenee 15 508 300 eurosta 15 458 300 euroon ja tulos muutosten jälkeen on 5 733 900 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus on päättänyt 17.4.2023 § 87 ehdottaa talousarviomuutosta valtuustolle, ja valtuusto hyväksyi esityksen 24.4.2023 § 13.

HOLDno-2022-543 Valtuustoaloite Kiusaamisen vastainen ohjelma

Kati Pölönen ja kuusi muuta valtuutettua jätti valtuustoaloitteen 12.12.2022 kiusaamisen vastaisesta ohjelmasta.

Aloitteeseen annettiin sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa 10.5.2023 seuraava vastaus.

Kiusaamisen vastaisessa valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Hollolan kuntaan tehtäisiin toimintaohjeet kiusaamistapauksiin sekä koulutettaisiin jokaiselle koululle Resto-ohjaaja.

Valtuustossa hyväksytyssä strategiassa on hyvinvointipalveluiden strategisissa ohjelmissa ennakoidun hyvinvoinnin hanke, jonka osa-alueina on liikkuminen, ruoka, mieli ja päihteet. Vuoden 2023 suunnitelmana on tehdä kiusaamisen vastainen suunnitelma Hollolaan. Suunnitelman tekemistä varten on perustettu työryhmä. Eteläisen Aluerehtori ja varhaiskasvatuspäällikkö vastaavat työryhmän kokoamisesta. Työryhmään kuuluu heidän lisäksi kehittäjäopettaja, varhaiskasvatuksen asiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen esihenkilö, nuorisotyöntekijä, rehtori ja tuenvastaava. Kyseinen asiakirja olisi toimintaa ohjaava suunnitelma Hollolassa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja henkilöstöä on koulutettu PIKI – toimintamallista /materiaalin käytöstä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat kouluttaneet henkilöstöä ja huolehtivat yhdessä varhaiskasvatuksen lähiesihenkilöiden kanssa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

henkilöstön osaamisesta. Yksiköillä on käytössä varhaiskasvatuksen oma yksikkökohtainen kiusaamisen ehkäisyn ja kaveritaitojen suunnitelma, jota käytetään työn tukena ja arvioinnin välineenä.

PIKI-toimintamallin avulla tunnistetaan ja ehkäistään kiusaamista kotona ja varhaiskasvatuksen ryhmissä. Piki vahvistaa lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja, antaa tukea vanhemmille ja valmiuksia ammattilaisille. Toimintamallin toteutuksen apuna ovat lasten kuvakirja, kasvattajille ja kotiväelle suunnattu yhteinen opas, materiaalipaketti sekä verkkomateriaali. Materiaali tarjoaa taitoja lapselle, tukea vanhemmille ja valmiuksia ammattilaisille. Piki-toimintamalli perustuu ajatukseen siitä, että pienten lasten kiusaamisessa on kyse puutteista vuorovaikutus- ja itsesääätelytaidoissa. Piki on vain yksi materiaali, lisäksi myös muita materiaaleja käytössä, kuten Fanny sarja ja turvataidot- materiaali.

Resto-sovittelu perustuu restoratiiviseen lähestymistapaan, jossa on kyse ihmissuhteet, tunteet ja tarpeet huomioon ottavasta konfliktinhallintamenettelystä. Restoratiivinen lähestymistapa korostaa kohtaamiseen, keskusteluun ja yhteistyöhön perustuvaa myönteistä prosessia, jossa pyritään osapuolten välisen ymmärryksen lisääntymiseen. Osapuolia kunnioitetaan oman konfliktinsa asiantuntijoina ja keskeisenä ajatuksena on tapahtuneen teon palauttaminen asianosaisille siten, että he voivat itse olla aktiivisia osallisia asiansa ratkaisussa. Toiminnan tavoitteena on eheyttää rikkoutunut ihmissuhde niin, että mieltäpahoittanut tilanne ei enää toistu. Yhdessä sovittua käytöksen muutosta tuetaan ja sopimuksen pitämistä seurataan.

Aikuisjohtoisen sovittelun osapuolina voivat olla oppilaat tai oppilas ja henkilökunnan jäsen. Henkilökunnan asiantunteva tilannekohtainen arviointi tarkoituksenmukaisesta menettelystä ohjaa tapauksen käsittelyä. Syventävän RESTO-koulutuksen käyneet henkilökunnan jäsenet toimivat sovittelijatehtävän lisäksi koulunsa sovittelutyön asiantuntijoina yhdessä vertaissovittelijoiden ja Verso-toimintaa ohjaavien aikuisten kanssa. Salpakankaan koululla on jo 10 Resto-koulutettua. Verso-toimintaa on kaikilla kouluilla. Resto-asiantuntijuutta tarjotaan kaikkien koulujen käyttöön tälläkin hetkellä. Koulukohtainen suunnitelmien tueksi valmistellaan kuntakohtaista kiusaamisen vastaista-suunnitelmaa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi toteutti kiusaamisen vastaisten menetelmien arvioinnin, jonka tulokset julkaistiin elokuussa 2022. Arviointi oli osa OKM:n toimenpideohjelmasta kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi. Arvioinnissa ei laitettu eri menetelmiä paremmuusjärjestykseen, vaan todettiin yhden tai useamman kiusaamisen vastaisen menetelmän käytön jäsentävän ja edistävän koulujen kiusaamisen vastaista työtä.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti antaa valtuustoaloitteeseen yllä esitetyn vastauksen. Kunnassa on valmisteilla koko kunnan kiusaamisen vastainen suunnitelma ja Resto-ohjaajia pystytään jo hyödyntämään kaikilla kouluilla.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastauksen tiedoksi 22.5.2023 § 131. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Rahkonen, kunnanjohtaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus valtuustolle: Valtuusto merkitsee selvityksen valtuutettujen tekemistä aloitteista tiedoksi.

Ne aloitteet, joita ei ole vielä loppuun käsitelty, tuodaan käsittelyn jälkeen valtuustolle tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Valtuusto, 13.11.2023, § 65

Hallintosäännön 84 §:n mukaan kunnanhallituksen on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo valtuutettujen tekemistä ja kunnanhallitukselle lähetetyistä aloitteista, joita valtuusto ei edellisen vuoden loppuun mennessä ole lopullisesti käsitellyt. Samalla on ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin niiden johdosta on ryhdytty.

Kunnan johtoryhmä on päättänyt, että valtuustoaloitteet viedään valtuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Valtuustolle vietiin loppuvuoden 2022 aikana tehdyt aloitteet tiedoksi 24.4.2023.

Seuraavassa on luettelo niistä aloitteista, joita ei ole vielä valtuustossa lopullisesti käsitelty ja selostus siitä, mitä niiden osalta on toimivaltaisen viranomaisen käsittelyssä päätetty taikka missä vaiheessa asian valmistelu on.

Vuoden 2023 aikana tehdyt aloitteet, joita ei ole aiemmin viety valtuustolle tiedoksi:

Valtuustot 24.4. (9kpl) ja 12.6. (1kpl)

HOLDno-2023-367 Valtuustoaloite Lukioselvityksen laatiminen

Valtuustoaloite on: Selvitetään Hollolan oman lukion perustamiseen liittyvät mahdollisuudet ja vaikuttavuudet laajasti peilaten Hollolan kuntastrategian arvoihin ja visioihin.

Hollolan nuorisovaltuusto on lukioasiaa pohtinut ja ideoinut erilaisia vaihtoehtoja talven aikana, ja 15.2.2023 Nuvan pöytäkirjaan onkin kirjattu "Päätettiin kartoittaa Hollolan yläkoululaisten kiinnostusta Hollolan lukioon, ja jätettiin nuorisovaltuuston kanta hautumaan." Nuorisovaltuuston kanta tulee huomioida selvitysvaiheessa.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta antoi asiassa vastauksen kokouksessaan 18.10.2023 § 125.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti hyväksyä valtuustoaloitteen sitten, että Hollolan kunnan 9.-luokkalaisille tehdään kysely liittyen heidän jatko-opintoihinsa. Lisäksi kyselyn jälkeen asiasta tehdään ennakkovaikutusten arviointi, jossa arvioidaan oman lukion perustamiseen ja nykyiseen malliin liittyviä kysymyksiä.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen tiedoksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

HOLDno-2023-368 Valtuustoaloite Koulutilojen kunnossapito

Valtuutettu Kari Aaltonen on tehnyt valtuustoaloitteen 24.4.2023. Aloitteessa numero 1 esitetään, että kunnan on varmistettava koulujen wc-tilat ovat ehjiä, kunnossa ja turvalliset koululaisille. Lisäksi aloitteessa esitetään, että wc-tilat ovat omat tytöille ja pojille.

Elinvoiman palvelualueella on pyydetty aloitteeseen vastaus Hollolan Tilapalvelu Oy: ltä, joka vastaa koulujen wc-tilojen kunnossapidosta. Siivouksesta vastaa kunnan siivouspalvelut.

Hollolan Tilapalvelu Oy vastaa, että wc-tiloja varten on riittävästi lukkoja ja muita varaosia käytettävissä nopealla aikataululla. Yhteys toimii kiinteistöhuollon ja siivouspalveluiden välillä, nopeimmillaan lukot korjataan tunnin kuluttua viestin saavutettua kiinteistöhuollon. Lisäksi kesäisin huolletaan kaikki koulun lukot. Wc-ovien lukitusta tarkkaillaan tehostetusti ja ilkeästi rikotut lukitukset korjataan nopeasti.

Valitettavasti kevään aikana tiktokissa on kiertänyt haaste, jonka seurauksena lukkoja rikottiin paljon. Tämä on saadun palautteen perusteella loppunut.

Elinvoimavaliokunta hyväksyi 20.6.2023 § 79 yllä esitetyn vastauksena valtuustoaloitteen ja totesi aloitteen loppuun käsitellyksi. Lisäksi valiokunta päätti että, mikäli ongelmaa ei saada ratkaistuksi, selvitetään valvontakameroiden asentamista kouluille. Vastaus merkittiin kunnanhallituksessa tiedoksi 21.8.2023 § 179. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2023-369 Valtuustoaloite Oppikirjojen tärkeys

Oppikirjat ovat perinteisesti olleet olennainen osa oppimisprosessia. Oppimateriaali on opettajan ja oppilaan työväline. Se tukee niin opetustyötä kuin oppijoiden oppimista. Perusopetuslain 2§ (1998/628) mukaan perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta. Perusopetuslain kohdassa 3§ todetaan opetuksen järjestämisen perusteista, että opetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin laissa säädetään. Suunnittelussa, opetuksen järjestämisessä ja päätöksissä on ensisijaisesti huomioitava lasten etu.

Oppimateriaalin määrittely opetussuunnitelman perusteissa liittyy opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen suunnitteluun sekä oppilaiden laajan yleissivistyksen tukemiseen. Sen lisäksi oppimateriaalit ovat vahvasti sidoksissa koulujen toimintakulttuuriin ja oppilaiden osallisuuden vahvistamiseen, jotta sitoutuminen koulunkäyntiin mahdollistuu. Opettajalla on mahdollisuus vaikuttaa opetusmateriaaleihin omien ja oppilaiden tarpeiden mukaan.

Hollolassa oppimateriaalit voivat olla sekä painettuja että digitaalisia (oppikirjoja, verkkomateriaaleja, harjoitustehtäviä tai muita resursseja). Oppimateriaaleja hyödynnetään niin, että ne tukevat oppilaiden oppimista eri tavoilla. Opetussuunnitelmassa painotetaan ajankohtaisuutta, monipuolisuutta ja oppilaiden tarpeiden huomioimista oppimateriaalien valinnassa. Painetut ja sähköiset oppimateriaalit ovat osa kokonaisvaltaista oppimisympäristöä. Oppimateriaalivalinnassa tulee huomioida erilaisten oppijoiden ikä ja tarpeet.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Opetussuunnitelmamme korostaa oppimisympäristöjen moniulotteisuutta, mukaan lukien tilat, yhteisöt, materiaalit ja palvelut, jotka kaikki vaikuttavat oppimiseen. On erityisen tärkeää, että oppimisympäristöt edistävät osallistumista, yhteisöllistä tiedon rakentamista sekä yhteistyötä. Tieto- ja viestintäteknologialla (TVT) on olennainen rooli oppimisympäristöjen monipuolistamisessa. Opetussuunnitelmassamme korostetaan TVT:n merkitystä oppilaiden osallisuuden vahvistamisessa, yhteisöllisen työskentelyn taitojen kehittämisessä ja henkilökohtaisten oppimispolkujen tukemisessa. Monipuoliset materiaalit pyrkivät tarjoamaan kaikille oppilaille tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen sekä yksilöllisen tuen tarpeen ennakointiin ja huomioimiseen. Olemme sitoutuneet varmistamaan, että oppilaiden tarpeet ja tavoitteet huomioidaan henkilökohtaisten oppimispolkujen suunnittelussa ja toteutuksessa. Digitaaliset ympäristöt ovat tänä päivänä oleellinen osa arkea ja arjenhallintaa.

Opetussuunnitelmassa on määritelty laaja-alaisen osaamisen tavoitteet. Kaksi osa-aluetta seitsemästä laaja-alaisesta tavoitteesta on nivoutunut hyvin vahvasti digitaaliselle kentälle: Monilukutaito L4 ja Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L5. Opetussuunnitelmassa todetaan monilukutaidosta seuraavaa: Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taitoja, jotka auttavat oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa.

Oppilaat tarvitsevat monilukutaitoa osatakseen tulkita maailmaa ympärillään ja hahmottaa sen kulttuurista monimuotoisuutta. Monilukutaito merkitsee taitoa hankkia, yhdistää, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa eri muodoissa, eri ympäristöissä ja tilanteissa sekä erilaisten välineiden avulla. Monilukutaito tukee kriittisen ajattelun ja oppimisen taitojen kehittymistä. Sitä kehitettäessä tarkastellaan ja pohditaan myös eettisiä ja esteettisiä kysymyksiä. Monilukutaitoon sisältyy monia erilaisia lukutaitoja, joita kehitetään kaikessa opetuksessa. Oppilaiden tulee voida harjoittaa taitojaan sekä perinteisissä että monimediaisissa, teknologiaa eri tavoin hyödyntävissä oppimisympäristöissä. Kaikilla näillä alueilla tärkeätä on oppilaiden oma aktiivisuus ja mahdollisuus luovuuteen sekä itselle sopivien työskentelytapojen ja oppimispolkujen löytämiseen. Tärkeätä on myös yhdessä tekemisen ja oivaltamisen ilo, mikä vaikuttaa opiskelumotivaatioon. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa välineitä tehdä omia ajatuksia ja ideoita näkyväksi monin eri tavoin ja siten se myös kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja.

Oppilaita opastetaan tuntemaan tvt:n erilaisia sovelluksia ja käyttötarkoituksia sekä huomaamaan niiden merkitys arjessa, ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja vaikuttamisen keinona. Yhdessä pohditaan, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan opiskelussa, työssä ja yhteiskunnassa ja miten näistä taidoista on tullut osa yleisiä työelämätaitoja. Tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta opitaan arvioimaan kestävä kehityksen näkökulmasta ja toimimaan vastuullisina kuluttajina. Oppilaat saavat perusopetuksen aikana kokemuksia tvt:n käytöstä myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa. He oppivat hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Fyysiset oppikirjat ja sähköiset materiaalit täydentävät tietysti toisiaan, ja oppijoiden yksilölliset mieltymykset ja tarpeet vaikuttavat siihen, mikä ratkaisu sopii opetukseen ja kuhunkin tilanteeseen parhaiten. Sähköisten oppimateriaalien ja -ympäristöjen käyttö valmistavat oppijaa kohti sähköistä ylioppilaskirjoitusta, muita opintoja tai tulevaa työelämää varten, kokonaisvaltaista digitaalista osaamista kehittämällä. Nykyaikaiset materiaalit ovat usein saatavilla digitaalisessa muodossa. Se mahdollistaa materiaalin helpon pääsyn tietokoneella tai muilla päätelaitteilla paikasta riippumatta. Oppilaat eivät saa joutua epätasa-arvoiseen asemaan esimerkiksi sen vuoksi, että osalla oppilaista on käytettävissä omia digitaalisia materiaaleja ja laitteita.

Digitaalinen opetusmateriaali voi olla interaktiivista, sisältäen esimerkiksi harjoituksia, tietokilpailuja, simulaatioita tai multimediaelementtejä. Nämä tekijät auttavat pitämään oppilaita aktiivisesti mukana oppimisprosessissa ja parantaa oppimisen motivaatiota. Monimuotoiset materiaalit (videot, kuvat, animaatiot ja äänitiedostot) auttavat tavoittamaan erilaisia oppimistyyliä ja -mieltymyksiä. Oppimista on helpompi yksilöllistää, jos harjoituksia ja tehtäviä voidaan räätälöidä vastaamaan oppijan henkilökohtaista osaamista ja oppimistarpeita. Joissakin digimateriaaleissa on sisäänrakennettuja seurantatoimintoja, jotka antavat välitöntä palautetta tehtävistä, ja näin auttavat oppijaa seuraamaan omaa edistymistään. Oppija voi edetä omaan tahtiinsa ja palata aiemmin opittuihin asioihin tarpeen mukaan.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi yllä esitetyn vastauksen valtuustoaloitteeseen 19.9.2023 § 111 ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. Oppikirjat ja sähköiset materiaalit täydentävät toisiaan ja oppijoiden yksilölliset tarpeet vaikuttavat siihen, mikä ratkaisu sopii opetukseen ja kuhunkin tilanteeseen parhaiten. Oppikirjojen merkitystä opiskelussa ei aliarvioida vaan oppikirjat ovat oppilaiden saatavilla tulevaisuudessakin.

Vastaus toimitettiin kunnanhallitukselle, joka merkitsi sen tiedoksi 9.10.2023 § 229 ja vastaus annetaan valtuustolle tiedoksi osana aloitekoostetta.

HOLDno-2023-370 Valtuustoaloite Translain tuomat haasteet

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta palautti asian valmisteluun 19.9.2023 § 113.

HOLDno-2023-371 Valtuustoaloite Vaihtoehto Sateenkaariryöpäjälle

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta antoi asiassa vastauksen 19.9.2023 § 112.

Hollolan kouluissa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-periaatetta edistetään sillä, että oppilas huomioidaan päivittäisessä toiminnassa ja kohtaamistilanteissa, arvostetaan häntä koululaisena sekä vältetään sukupuolisesti värittyneitä toimintatapoja ja puhetta. Jokaisella koululla on yhdessä henkilöstön ja oppilaskunnan kanssa laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 1.1.2017 alkaen. Koulu pyrkii kaikessa toiminnassaan edistämään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja moninaisuuden kunnioittamista. On tärkeää, että kouluissa kannustetaan liikkumaan ja annetaan päihdevalistusta, mutta yhtä tärkeää on myös asianmukainen terveys- ja seksuaalikasvatus. Opettajalla on myös velvollisuus edistää työssään esim. tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista.

Perusopetuslain (1998/628) mukaan perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

arvoisuutta. Tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella. Opetuksella ja kasvatuksella edistetään elämän, ihmisarvon, loukkaamattomuuden, ihmisoikeuksien, luonnon ja toisten ihmisten kunnioittamista sekä tuetaan oppilaiden kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi.

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä periaatteita. Perusopetuksen valtakunnallisia tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen (2012/422) mukaan kasvatuksessa, opetuksessa ja ohjauksessa sekä kaikessa koulun toiminnassa tulee aktiivisesti vahvistaa koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Seksuaalikasvatuksen sisältö perustuu perusopetuslain nojalla määriteltyihin opetussuunnitelman perusteisiin. Tällöin seksuaalikasvatus kuuluu opetussuunnitelman opiskeltaviin sisältöihin. Velvoitteella seksuaalikasvatukseen osallistumiseen on myös yhteiskunnallisesti hyväksyttävä syy. Eri näkökohtia punnittaessa keskeisimmäksi nousevat lapsen oikeudet. Terveys- ja seksuaalikasvatuksessa on kyse edellytysten antamisesta lapsen oikeudelle määrätä ruumistaan ja oikeudesta terveyteen sekä kasvaa itsemääräämisoikeuden käyttäjäksi.

Asianmukainen terveys- ja seksuaalikasvatus tukee lapsen oikeutta itsemääräämiseen ja siihen kuuluvaa oikeutta henkiseen kasvuun. Se antaa edellytyksiä oikeudelle määrätä ruumistaan, oikeudesta terveyteen sekä mahdollisuudesta kasvaa itsemääräämisoikeuden käyttäjäksi. Opetussuunnitelman yksi tavoite on siis lisätä oppilaiden ymmärrystä seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuolisesta moninaisuudesta. Tämä on tärkeää, jotta kaikki oppilaat voivat oppia arvostamaan ja kunnioittamaan toisiaan riippumatta heidän taustastaan tai identiteetistään. Tavoitteena on luoda perustaa suvaitsevaisuudelle ja vähentää syrjintää ja kiusaamista. Monipuolinen oppiminen ja erilaisten aiheiden käsittely auttavat oppilaita kehittämään kriittistä ajattelua ja laajentamaan maailmankuvaansa. Opetuksessa ei pyritä muuttamaan oppilaiden vakaumuksia vaan tarjotaan mahdollisuutta oppia erilaisista näkökulmista ja lisätä suvaitsevaisuutta.

Seksuaalikasvatus ja moninaisuuden käsittely ovat osa opetussuunnitelmaa ja koulujen tehtävänä on tarjota opetusta, joka valmistaa oppilaat elämään monimuotoisessa yhteiskunnassa. Opetuksessa pohjataan aina Perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja tasapainoon kaikessa toiminnassa. Yhtä lailla päihteitä ja liikuntaa koskevan opetuksen tavoitteena on tarjota oppilaille laaja-alaisesti ja monipuolisesti tietoa. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet velvoittavat antamaan tietoa sukupuolen moninaisuudesta. Jokaiseen oppilaaseen tulee suhtautua yksilönä. Tämä edellyttää kunkin oppilaan erityispiirteiden ymmärtämistä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa 2014 käytetty käsite ”sukupuolen moninaisuus” pitää sisällään kaikki sukupuolet ja sukupuoli-identiteetit ja sukupuolen ilmentämisen muodot.

Suomen perustuslain ja yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, seksuaalisen suuntautumisen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tasa-arvolaki velvoittaa kaikkia oppilaitoksia huolehtimaan siitä, että ihmisillä on sukupuoleen katsomatta samat mahdollisuudet koulutukseen. Opetuksen ja opetusaineistojen tulee tukea tasa-arvolain toteutumista. (Hollola OPS, 15) .Opettaja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

valitsee kuhunkin oppimistapahtumaan sellaisen toimintatavan, joka palvelee parhaiten oppimista. Opettajaa velvoittaa oppisisällön suhteen opetussuunnitelma. Sisällöt valitaan siten, että ne eivät loukkaa ketään.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta hyväksyi vastauksen valtuustoaloitteeseen ja totesi aloitteen loppuun käsitellyksi. Seksuaalikasvatuksen sisältö perustuu perusopetuslain nojalla määriteltyihin opetussuunnitelman perusteisiin. Tällöin se kuuluu oppivelvollisuuden piiriin. Hollolassa ei olla järjestämässä erillisiä sateenkaarityöpajoja, joten tarvetta suunnitella niihin vaihtoehtoista työpajaohjelmaa ei ole.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastauksen tiedoksi 9.10.2023 § 230. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2023-372 Valtuustoaloite Tervatien liikenneturvallisuuden parantaminen

Aloitetta valmistellaan käsiteltäväksi elinvoimavaliokunnassa marraskuun kokouksessa.

HOLDno-2023-373 Valtuustoaloite Osatyökykyisten palkkatuen huomioimisesta

Elinvoimavaliokunta päätti kokouksessaan 20.6.2023 antaa hallitukselle vastauksena osatyökykyisten palkkatuen huomioimisesta aloitteeseen seuraavaa: työllisyyspalveluissa on huomioitu uudistuva palkkatukilaki. Erityistä huomiota kiinnitetään myös TE24-valmisteluissa työvoiman kohtaanto-ongelmaan. Nlin työnhakijoita kuin työvoimaa tarvitsevia yrityksiä ja yhdistyksiä tullaan tiedottamaan tästä muutoksesta.

Aloite todettiin loppuunkäsitellyksi ja lähetettiin kunnanhallituksen käsittelyyn.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastauksen tiedoksi 4.9.2023 § 198. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2023-397 Valtuustoaloite Tasa-arvotyön edistämiseksi paikkajakoperiaatteita muuttamalla

Kunnanhallitus on antanut vastauksen 8.5.2023 § 106.

Kunnanhallitus toteaa, että toimielimiä valittaessa on otettava huomioon tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentti:

Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Sukupuolikiintiö koskee kaikkia kunnan toimielimiä lukuun ottamatta valtuustoja, jotka valitaan yleisillä vaaleilla. Edellä esitetyn perusteella, aloitteessa esitetty luopuminen sukupuolikiintiöistä ei tasa-arvolain näkökulmasta ole mahdollinen.

Vastaus annetaan tiedoksi valtuustolle osana aloitekoostetta.

HOLDno-2023-398 Valtuustoaloite Nuorisovaltuuston aloiteoikeus

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Kunnanhallitus on antanut vastauksen 8.5.2023 § 106.

Kunnanhallitus hallintosäännön valmistelusta vastaavana toimielimenä toteaa, että Nuorisvaltuuston aloiteoikeutta tullaan tarkastelemaan hallintosäännön seuraavan kokonaisuudistuksen yhteydessä. Uudistuksen on suunniteltu alkavan vuoden 2023 aikana.

Vastaus annetaan tiedoksi valtuustolle osana aloitekoostetta.

HOLDno-2023-520 Valtuustoaloite Sisäilmaselvityksestä Tiilikankaan koulussa

Kunnanhallitus on antanut vastauksen 19.6.2023 § 157.

Kunnanhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja toteaa, että koulutilojen terveellisyttä ja turvallisuutta edellytetään lainsäädännössä.

Ympäristöterveydenhuolto arvioi ja valvoo oppilaitosten olosuhteita, toimintaa ja tilojen kuntoa sekä terveystorjuntaa.

Sisäilmailmoitusjärjestelmän pohjalta asiantuntijat ja sisäilmatyöryhmä selvittää ja määrittää tarvittavat toimenpiteet. Kunnassa on käytössä systemisoitu prosessi ja ongelmiin ja ilmoituksiin on puututaan asianmukaisesti. Tiilikankaan koulun osalta sisäilmailmoituksia on vuoden 2019 korjausten jälkeen tullut 5 kpl, joista kolme keväällä 2023 ja joiden osalta korjaavat toimenpiteet on toteutettu.

Hollolan Tilapalvelu Oy on esittänyt kunnanhallitukselle jatkotoimenpiteet Tiilikankaan koulutilojen osalta mukaan lukien sisäilmatutkimus ja tiedotustilaisuus henkilöstölle ja asiakkaille.

Kunnanhallitus katsoo, että toimenpiteet ovat riittävät ja valtuustoaloite on näin ollen tullut loppuun käsitellyksi.

Päätös annetaan tiedoksi kunnanvaltuutetuille.

Valtuustolle 24.4.2023 tiedoksi annetut aloitteet, joita ei valtuuston tiedoksiantokäsittelyyn mennessä ollut lopullisesti käsitelty:

HOLDno-2022-497 Valtuustoaloite Lapsimyönteinen Hollola

Keskustan valtuustoryhmä jätti 14.11.2022 valtuustoaloitteen Lapsimyönteinen Hollola. Aloite on neliosainen, ja aloitteessa mainitaan tavoitteeksi edistää lapsiperheiden muuttoa Hollolaan, eli edistää kunnan elinvoimaa.

Aloitteeseen ovat vastanneet elinvoimavaliokunta ja sivistys- ja hyvinvointivaliokunta palvelualueensa vastuulla olevien kysymysten osalta.

Elinvoimavaliokunta 2.5.2023:

Vastaus valtuustoaloitteen kohtiin 1. tonttikauppa ja 4. markkinointikampanja:

Kunnan väestökehityksen kannalta olisi tärkeää saada muuttajia eri ikäisistä asukkaista ja eri väestöryhmistä, joten asumisen markkinoinnin toimenpiteitä tulisi kohdistaa yksittäistä asiakasryhmää laajemmin erilaisiin potentiaalisiin asiakasryhmiin. Yleisesti asumisen markkinoinnin kehittäminen osana muuta kuntamarkkinointia edellyttää myös markkinoinnin riittävää resursointia, jotta markkinointia voitaisiin suunnata kohderyhmäkohtaisesti useille erilaisille

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

kohderyhmille. Asumisen markkinointia tullaan tarkastelemaan yksityiskohtaisemmin kunnanhallituksessa kevään 2023 aikana. Mikäli väestökehityksen kannalta halutaan tarjota etu tai tuki erityisesti lapsiperheille, se olisi tasapuolisen kohtelun, kohderyhmän kattavamman huomioinnin ja toteutukseen liittyvien muiden seikkojen kannalta tarkoituksenmukaisempaa toteuttaa jollakin muulla menettelyllä, kuin kunnan luovuttamien tonttien luovutukseen sidottuna etuna tai alennuksena.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta 31.5.2023:

Vastaus valtuustoaloitteen kohtiin 2. kuntalisä 3. syntymäpäiväraha.

Kuntalisän osalta vastauksessa on tuotu esiin mm. seuraavaa:

Hollolan kunnassa oli huhtikuussa 2023 lasten kotihoidontuen saajia 149 ja lapsia kotihoidon tuen piirissä 194. Kuntalisän arvioidut kustannukset (kuntalisän määrä 165 e/kk/lapsi ja kaikki perheen alle kouluikäiset lapset hoidetaan toisen vanhemman toimesta kotona) ovat kuukaudessa 32 010 euroa eli 384 120 e/vuosi Valtakunnallisena tavoitteena on varhaiskasvatukseen osallistumisen lisääminen, jota puoltavat maksuttoman varhaiskasvatuksen ja kaksivuotisen esiopetuksen kokeilut. Suomessa kotihoidon tuen ongelmista puhuttaessa siihen on liitetty erityisesti äitien vaikutukset työuran kehitykseen, köyhyysriskin kasvu. On myös tutkittu ja arvioitu negatiivisia vaikutuksia lapsen kehitykseen ja oppimiseen, kun he eivät ole varhaiskasvatuksen. Tutkimukset puoltavat lapsen osallistumista varhaiskasvatukseen.

Syntymäpäivärahan osalta vastauksessa on tuotu esiin mm. seuraavaa:

Valtuustoaloitteen taloudellinen vaikutus syntymäpäivärahan osalta vuosittain olisi vuoden 2022 syntyneiden perusteella noin 200000 euroa.

Tilastojen valossa tällainen kannustin ei kuitenkaan näyttäisi olevan pitkällä tähtäimellä riittävä houkutin uusien kuntalaisten saamiseksi.

Valiokunnan päätöksellä 15.6.2022 §77 jo huomiodaan syntyneitä ja muuttajia kunnan palveluiden muodossa ja samalla kerätään tietoa mitkä asiat ovat vaikuttaneet muuttopäätökseen Hollolaa.

Kotihoidon lisä ja syntymäpäiväraha edellyttäisivät yhteensä vähintään 584 000 euron lisäystä hyvinvointipalveluiden budjettiin tuleviksi vuosiksi ja lisäksi henkilöstöresurssi, joka tarvittaisiin kuntalisän maksatukseen. Rahan lisääminen voisi vaikuttaa jo olemassa oleviin palveluihin, jos lähivuosina joudutaan selviämään pienimmillä euromäärillä.

Konsernipalvelut, kohta 4. asumisen markkinointi

Kunnan asumisen markkinointia on tehty painottaen tonttien esille nostamista. Osana kunnan tulevaa markkinointiohjelmaa, asumisen markkinointi nähdään osana laaja-alaisempaa kokonaisuutta. Siinä huomioidaan myös palveluiden ja ihmisten sekä elinkeinotoiminnan selkeämpi esille nostaminen, asumisen eri vaihtoehtojen esittelyjen kanssa. Markkinointiohjelma esitellään kunnanhallitukselle syksyllä 2023.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastaukset tiedoksi. Vastaukset aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

HOLDno-2022-542 Valtuustoaloite Ylimääräisen yhteisöavustuksen jakamisesta Hollolassa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Pia Salo ja 36 muuta valtuutettua jätti valtuustoaloitteen 12.12.2022 hollolalaisille yhdistyksille suunnatusta ylimääräisestä yhdistysavustuksesta talven 2022 - 2023 aikana nousseiden energiakustannusten kattamiseen.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti 15.3.2023 § 29 hyväksyä valtuustoaloitteen ja esittää, että vuoden 2023 budjettiin lisätään 50 000 euroa lisämäärärahaa erillistä yhteisöavustusta varten.

Kunnanhallitus 27.3.2023 § 71 merkitsi sivistys- ja hyvinvointivaliokunnan päätöksen tiedokseen ja lähetti lisämäärärahan varaamisen valmisteltavaksi konsernipalveluille valtuustokäsittelyä varten. Konsernipalvelut valmisteli asian käsiteltäväksi kunnanhallituksen kokouksessa 17.4.2023.

Lisämäärärahan kautta kunnan talousarvion mukainen vuosikate heikkenee 15 508 300 eurosta 15 458 300 euroon ja tulos muutosten jälkeen on 5 733 900 euroa ylijäämäinen. Kunnanhallitus on päättänyt 17.4.2023 § 87 ehdottaa talousarviomuutosta valtuustolle, ja valtuusto hyväksyi esityksen 24.4.2023 § 13.

HOLDno-2022-543 Valtuustoaloite Kiusaamisen vastainen ohjelma

Kati Pölönen ja kuusi muuta valtuutettua jätti valtuustoaloitteen 12.12.2022 kiusaamisen vastaisesta ohjelmasta.

Aloitteeseen annettiin sivistys- ja hyvinvointivaliokunnassa 10.5.2023 seuraava vastaus.

Kiusaamisen vastaisessa valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että Hollolan kuntaan tehtäisiin toimintaohjeet kiusaamistapauksiin sekä koulutettaisiin jokaiselle koululle Resto-ohjaaja.

Valtuustossa hyväksytyssä strategiassa on hyvinvointipalveluiden strategisissa ohjelmissa ennakoivan hyvinvoinnin hanke, jonka osa-alueina on liikkuminen, ruoka, mieli ja päihteet. Vuoden 2023 suunnitelmana on tehdä kiusaamisen vastainen suunnitelma Hollolaan. Suunnitelman tekemistä varten on perustettu työryhmä. Eteläisen Aluerehtori ja varhaiskasvatuspäällikkö vastaavat työryhmän kokoamisesta. Työryhmään kuuluu heidän lisäksi kehittäjäopettaja, varhaiskasvatuksen asiantuntija, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen esihenkilö, nuorisotyöntekijä, rehtori ja tuenvastaava. Kyseinen asiakirja olisi toimintaa ohjaava suunnitelma Hollolassa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja henkilöstöä on koulutettu PIKI – toimintamallista /materiaalin käytöstä. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat ovat kouluttaneet henkilöstöä ja huolehtivat yhdessä varhaiskasvatuksen lähiesihenkilöiden kanssa henkilöstön osaamisesta. Yksiköillä on käytössä varhaiskasvatuksen oma yksikkökohtainen kiusaamisen ehkäisyn ja kaveritaitojen suunnitelma, jota käytetään työn tukena ja arvioinnin välineenä.

PIKI-toimintamallin avulla tunnistetaan ja ehkäistään kiusaamista kotona ja varhaiskasvatuksen ryhmissä. PIKI vahvistaa lasten vuorovaikutus- ja tunnetaitoja, antaa tukea vanhemmille ja valmiuksia ammattilaisille. Toimintamallin toteutuksen apuna ovat lasten kuvakirja, kasvattajille ja kotiväelle suunnattu yhteinen opas, materiaalipaketti sekä verkkomateriaali. Materiaali tarjoaa taitoja lapselle, tukea vanhemmille ja valmiuksia ammattilaisille. PIKI-toimintamalli perustuu ajatukseen siitä, että pienten lasten kiusaamisessa on kyse puutteista vuorovaikutus- ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

itsesäätelytaidoissa. Piki on vain yksi materiaali, lisäksi myös muita materiaaleja käytössä, kuten Fanny sarja ja turvataidot- materiaali.

Resto-sovittelu perustuu restoratiiviseen lähestymistapaan, jossa on kyse ihmissuhteet, tunteet ja tarpeet huomioon ottavasta konfliktinhallintamenettelystä. Restoratiivinen lähestymistapa korostaa kohtaamiseen, keskusteluun ja yhteistyöhön perustuvaa myönteistä prosessia, jossa pyritään osapuolten välisen ymmärryksen lisääntymiseen. Osapuolia kunnioitetaan oman konfliktinsa asiantuntijoina ja keskeisenä ajatuksena on tapahtuneen teon palauttaminen asianosaisille siten, että he voivat itse olla aktiivisia osallisia asiansa ratkaisussa. Toiminnan tavoitteena on eheyttää rikkoutunut ihmissuhde niin, että mieltäpahoittanut tilanne ei enää toistu. Yhdessä sovittua käytöksen muutosta tuetaan ja sopimuksen pitämistä seurataan.

Aikuisjohtoisen sovittelun osapuolina voivat olla oppilaat tai oppilas ja henkilökunnan jäsen. Henkilökunnan asiantunteva tilannekohtainen arviointi tarkoituksenmukaisesta menettelystä ohjaa tapauksen käsittelyä. Syventävän RESTO-koulutuksen käyneet henkilökunnan jäsenet toimivat sovittelijatehtävän lisäksi koulunsa sovittelutyön asiantuntijoina yhdessä vertaissovittelijoiden ja Verso-toimintaa ohjaavien aikuisten kanssa. Salpakankaan koululla on jo 10 Resto-koulutettua. Verso-toimintaa on kaikilla kouluilla. Resto-asiantuntijuutta tarjotaan kaikkien koulujen käyttöön tälläkin hetkellä. Koulukohtainen suunnitelmien tueksi valmistellaan kuntakohtaista kiusaamisen vastaista-suunnitelmaa.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi toteutti kiusaamisen vastaisten menetelmien arvioinnin, jonka tulokset julkaistiin elokuussa 2022. Arviointi oli osa OKM:n toimenpideohjelmaa kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi. Arvioinnissa ei laitettu eri menetelmiä paremmuusjärjestykseen, vaan todettiin yhden tai useamman kiusaamisen vastaisen menetelmän käytön jäsentävän ja edistävän koulujen kiusaamisen vastaista työtä.

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta päätti antaa valtuustoaloitteeseen yllä esitetyn vastauksen. Kunnassa on valmisteilla koko kunnan kiusaamisen vastainen suunnitelma ja Resto-ohjaajia pystytään jo hyödyntämään kaikilla kouluilla.

Kunnanhallitus merkitsi aloitteen vastauksen tiedoksi 22.5.2023 § 131. Vastaus aloitteeseen annetaan valtuustolle tiedoksi, osana valtuustolle annettavaa aloitekoostetta.

Ehdotus

Valtuusto merkitsee selvityksen valtuutettujen tekemistä aloitteista tiedoksi.

Ne aloitteet, joita ei ole vielä loppuun käsitelty, tuodaan käsittelyn jälkeen valtuustolle tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi, päätösehdotuksen mukaisesti.

Tiedoksi

Aloitteiden tekijät

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

§ 66

Ilmoitusasiat

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Merk. Nuorisovaltuuston puheenjohtaja Aino Liljaniemi piti ajankohtaiskatsauksen Nuorisovaltuuston toimintaan liittyen.

Tiedoksi

-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

---

§ 67

Aloiteasiat

Päätös

Ei aloiteasioita.

Tiedoksi

-

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Kunnallisvalitus

§61, §62, §63, §64

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsen. Riita-asiat käsitellään käräjäoikeudessa.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valitusviranomais

Kunnallisvalitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Karistonkatu 5, Hämeenlinna

Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Faksinumero: 029 564 2269

Puhelinnumero: 029 564 2210

Aukioloaika: maanantai-perjantai klo 8.00-16.15.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Valituksen muoto ja sisältö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy Tuomioistuinlaitoksen sivustolta <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Tuomioistuinmaksulakiin linkki <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Hollolan kunnan kirjaamosta.

Postiosoite: PL 66, 15871 Hollola

Käyntiosoite: Tiilijärventie 7 F, Hollola

Sähköposti: kirjaamo(at)hollola.fi

Puhelinnumero: 044 780 1427

Kirjaamon aukioloajat: maanantai-perjantai klo 9.00-15.00

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Hollolan asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§58, §59, §60, §65, §66, §67

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.